ಚಿತ್ರಾಂಗದೆ ವಾನರಚೇಷ್ಟೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬೫

ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಬಾಲೆ ಯಕ್ಷಾಸುರಸುತೇ ಮುನೇ
ಸಮಾಗತೇ ಹರಂದೃಷ್ಟಂ ತಂ ಮುನಿಂ ಯೋಗಿನಾಂ ವರಮ್ ॥

ದಂಡರಾಜನು ಅರಜೆಯ ಮುಂದೆ ಮುಂದಿನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ- ''ಸುಂದರಿಯಾದ ಅರಜೆಯೇ ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಯಮುನಾನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತ ದಮಯಂತಿ ಹಾಗೂ ವೇದವತಿಯರು ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರನ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಋತಧ್ವಜ ಮುನಿಯು ಇರಲಿಲ್ಲ. ದೇವರ ಪೂಜೆಯಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲವಾಗಿತ್ತು ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರನ ಮೈ ಮೇಲೆ ಏರಿಸಿದ ಹೂಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬಾಡಿ ಹೋಗಿದ್ದವು. ದೇವರ ಮೇಲಿನ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆಯುವರಿಲ್ಲದೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಯಕ್ಷಕುಮಾರಿಯಾದ ದಮಯಂತಿಯೂ ರಾಕ್ಷಸ ಪುತ್ರಿಯಾದ ವೇದವತಿಯೂ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರನ ಈ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ತಾವೇ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ನೀರು ತಂದು ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರು. ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಹಗಲಿರುಳು ಶ್ರೀಕಂಠನ ಸೇವೆಮಾಡುತ್ತ ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ದೇವರ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಗಾಲವ ಋಷಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದನು. ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಕನ್ಯೆಯರು. ಮುನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

''ಯಾರಾಗಿರಬಹುದು ಈ ಇಬ್ಬರು ಲಲನೆಯರು! ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಲೇ ಅವನು ನದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬಂದನು. ಅನಂತರ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದನು. ಇತ್ತ ಇವರು ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ವೇದವತಿ ಹಾಗೂ ದಮಯಂತಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸುಸ್ವರ ಕಂಠದಿಂದ ಹಾಡತೊಡಗಿದರು. ಅವರ ಕಂಠಮಾಧುರಿ ಗಾನವೈಖರಿ ಹಾಗೂ ಸಂಗೀತ ಚಾತುರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಕೇಳಿ ಗಾಲವ ಮುನಿಗೆ ಇವರೀರ್ವರೂ ಗಂಧರ್ವಕನ್ಯೆಯರು ಎಂದೇ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಯಿತು. ಹಾಗೇ ಅವನು ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ವಿಧಿ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಮಾಡಿ ಪೂರೈಸಿದನು. ಅನಂತರ ತನ್ನ ಜಪಪಾರಾಯಣಾದಿಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿದನು. ಅವನ ಅಂದಿನ ಆಹ್ನಿಕವೆಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕನ್ಯೆಯರು ಮುನಿಗೆ ಬಂದು ವಂದಿಸಿದರು.

ತನ್ನ ಪೂಜೆ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ ಶಂಕರನಿಗೆ ಸಂಗೀತಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಆ ಕುಮಾರಿಯರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕುರಿತು ಗಾಲವ ಮುನಿ ಕೇಳಿದನು. ''ನೀವು ಯಾರ ಮಕ್ಕಳು? ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಹಾದೇವರ ಈ ಮಂದಿರವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ ನೀವು ಜನ್ಮದಿಂದ ಯಾವ ಕುಲವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿರುವಿರಿ?'' ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರು ಯಕ್ಷ ದೈತ್ಯ ಕನ್ಯೆಯರು ಆ ಮುನಿಯೆದುರು ತಮ್ಮ ಕಥೆವ್ಯಥೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದರು. ಅವರಿಬ್ಬರ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದ ಗಾಲವ ಮುನಿಯು ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡನು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕನ್ಯೆಯರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆ ಮುನಿಪುಂಗವ ರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು. ಮರುದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಋಷಿಯು ಎದ್ದು ಯಥಾಸಾಂಗವಾಗಿ

ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತೆ ಪೂಜಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಸುಂದರಿಯರ ಸಂಗೀತಸೇವೆ ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯಿತು. ಪೂಜೆ ಎಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಗಾಲವ ಮುನಿಯು ಆ ಕನ್ನಿಕೆಯರನ್ನು ಕುರಿತು ''ನಾನು ಈಗ ಪುಷ್ಕರಾರಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ನನಗೆ ಹೋಗಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿರಿ'' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಗಾಲವಮುನಿಯ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಬ್ಬರೂ ಕುಮಾರಿಯರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಾಗಿ ''ಪೂಜ್ಯರೇ, ತಮ್ಮ ದರ್ಶನವು ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಲಭವಾಗಿದೆ. ಪುಷ್ಕರಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಆದರದಿಂದ ಏಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೀರಿ?'' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಇದರಿಂದ ಮಹಾ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಗಾಲವ ಮುನಿಗೆ ತುಸು ಗರ್ವ ಬಂದಂತಾಗಿ, ''ಪುಷ್ಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕೃತ್ತಿಕಾ ನಕ್ಷತ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ತಿಥಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯದಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಹತ್ತಿರದ ಮೂರು ದಿನಗಳಿಗೆ ಅಂತ್ಯಪುಷ್ಕರಣಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ.'' ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸ ಕನ್ನೆಯರು ''ನೀವು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಿರೋ ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತೇವೆ. ನೀವು ಹೋದ ಬಳಿಕ ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಇಲ್ಲಿ ಇರಲಾರೆವು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರ ಒತ್ತಾಶೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಗಾಲವ ಮುನಿಯು ಅವರು ತನ್ನೊಡನೆ ಬರಲು ಅನುಮತಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಮೂವರೂ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಪುಷ್ಕರಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಆ ಪುಷ್ಕರಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವರಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೂ ಸಾವಿರಾರು ಋಷಿಗಳು ಸೇರಿದ್ದರು. ರಾಜಮಹಾರಾಜರೂ ಕೂಡಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ಗ್ರಾಮಪಟ್ಟಣ ಗಳಿಂದಲೂ ಅನೇಕ ಜನರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರದೇ ಇದ್ದವರೆಂದರೆ ಋತಧ್ವಜಮುನಿಯು ಒಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ.

ಆ ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ಋಷಿಗಳೂ ಕಾರ್ತೀಕ ಪೌರ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತೀರ್ಥದ ದಂಡೆಗೆ ಬಂದರು. ಗಾಲವ ಮುನಿಯು ಕೂಡ ತನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಬಂದ ಆ ಕುಮಾರಿಯರೊಡನೆ ಪುಷ್ಕರ ಜಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಾಣದಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಪುಟಿಯುವ ನೀರಿನ ಚಿಲುಮೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿಳಿದನು. ಅವನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಾಗ ತರಂಗಾಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಚ್ಛ ಕನ್ನಿಯರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಸಂತಸದಿಂದ ಜಲವಿಹಾರ ಮಾಡುವ ದೊಡ್ಡ ಮೀನು ಬಂದದ್ದನ್ನು ಕಂಡನು. ಮತ್ಸ್ಯಕನ್ನೆಯರು ಆ ಮಹಾ ಮೀನದ ಬಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬಂದು ಅದರ ಮೈಗೆ ಹತ್ತಿ ಮುತ್ತಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಲಲ್ಲೆಗರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಗಂಡುಮೀನವು ಆ ಕನ್ಯೆಯರಿಗೆ ಹೇಳಿತು, ''ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನರು ನೆರೆದಿದ್ದಾರೆ, ನೀವು ನಾಚಿಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಇಷ್ಟು ಜನರ ಎದುರೇ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮವೃಷ್ಟಿ ನಡೆಸುವಿರಿ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಜನರು ಏನಂದಾರು? ನಾನು ಏನಾದರೂ ಘೋರ ಲೋಕಾಪವಾದವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಎಂದಿಗೂ ಸಹನ ಮಾಡಲಾರೆ.'' ಗಂಡು ಮೀನದ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಾನವತಿಯರಾದ ಆ ಮೀನ ಮಾನಿನಿಯರು ಮಾತನಾಡಿದರು - ''ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ತಪಸ್ವಿಗಳವರನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿಲ್ಲವೇ! ಇಬ್ಬರು ಕನ್ಯೆ ಯರನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮನಬಂದಂತೆ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಅವನು

ತಿರುಗಾಡುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದ ಅಂಥ ಮಹಾಮುನಿಯೇ ಜನಾಪವಾದಕ್ಕೆ ಹೆದರದಿದ್ದಾಗ ಜಲಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾದ ನಾವು ನೀನು ಲೋಕಾಪವಾದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೇಕೆ ಹೆದರಬೇಕು?'' ಆಗ ತನ್ನ ಮೀನಾಕ್ಷಿಯರ ಮಾತಿಗೆ ಆ ಮಹಾ ಮೀನವು ನುಡಿಯಿತು -

''ತಪೋಧನರಾದ ಗಾಲವನು ಈಗ ರಾಗಾಂಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರೇಮಾನುರಾಗದಿಂದ ಅವನ ಕಣ್ಣು ಕುರುಡಾಗಿದೆ. ಈಗ ಅವನಿಗೆ ಯಾರ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಇನಿತೂ ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಪೂರ್ತಿಮೂರ್ಖನಾಗಿದ್ದಾನೆ.'' ಈ ಮೀನದ ಮಾತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಗಾಲವ ಋಷಿಯ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದವು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಗಾಲವ ಋಷಿಯು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲೇ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟನು. ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತ ಕನ್ನೆಯರಿಬ್ಬರೂ ಋಷಿಯು ಸ್ನಾನಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದವನು ಪುನಃ ಮೇಲೆ ಏಳದೇ ಇರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ದುಃಖಿತರಾದರು. ಅವರು ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಗಾಲವ ಮುನಿಯ ದಾರಿ ಕಾಯ್ದರು. ಆದರೂ ಮುಳುಗಿದ ಮುನಿ ಮತ್ತೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಪುಷ್ಕರ ತೀರ್ಥದ ಜಾತ್ರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಮುಗಿಯಿತು. ಯಾತ್ರೆಗೆಂದು ಬಂದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದ ದಾರಿ ಹಿಡಿದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ತಿರುಗಿ ತೆರಳಿದರು. ಋಷಿಗಳು ರಾಜ-ಮಹಾರಾಜರು ಉಳಿದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಯಾತ್ರೆ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಗಾಲವನು ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲೆ ಏಳಲಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು ಈ ಕನ್ಯೆಯರ ಕಾಲು ಕೀಳಲಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿ ಉಳಿದವರೆಂದರೆ ಇವರಿಬ್ಬರೇ. ಒಬ್ಬಳು ದೈತ್ಯ ಪುತ್ರಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಯಕ್ಷಪುತ್ರಿ. ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಆ ತೀರ್ಥದ ಆಚೆಯ ಉತ್ತರ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮೂರನೇಯವಳೊಬ್ಬಳೂ ಉಳಿದಿದ್ದಳು. ಅವಳೇ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ಮಗಳಾದ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆ. ಅವಳೂ ಕೂಡ ಈ ಕನ್ಯೆಯರಂತೆ ಯಾರದೋ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದು ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಯಮುನಾ ತೀರದ ಈಚೆಯ ಒಂದು ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆ. ಆಚೆಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ದಮಯಂತಿ. ವೇದವತಿಯರು ನಟ್ಟನೀರಿನ ನಡುವೆ ಜಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಾಲವ ಮುನಿ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವವತಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಗಂಧರ್ವ ಕನ್ಯೆಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಳು. ಘೃತಾಚೀ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯಲ್ಲಿ ಪರ್ಜನ್ಯನಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಗಂಧರ್ವ ಕುವರಿಯು ಆ ಪುಷ್ಕರತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಮಧ್ಯ ಪುಷ್ಕರಣಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ದಕ್ಷಿಣ ದಂಡೆಗೆ ಬಂದಳು. ಆ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಓರ್ವ ಕನ್ಯೆ ನಿಂತದ್ದು ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಅವಳೇ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆ. ಅವಳು ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಮೃದು ಮಧುಕಂಠದಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೇಳಿದಳು -

''ನೀನು ಯಾರು? ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆ? ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಹೋದ ಬಳಿಕ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತ ಕಾರಣವೇನು?'' ಗಂಧರ್ವ ಕನ್ಯೆಯ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು - ''ಸುಂದರಿ, ನಾನು ದೇವತೆಗಳ ಬಡಿಗನಾದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ಮಗಳು. ಚಿತ್ರಾಂಗದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಹೆಸರು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದೆ. ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಧರ್ಮವಾತೆ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಕಾಂಚನಾಕ್ಷೀ ಎಂಬ

ಸರಸ್ವತಿಯ ಶಾಖಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದೆನು. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಇಳಿದಾಗ ಸುರಥ ಎಂಬ ರಾಜಕುಮಾರನು ಬಂದು ನೋಡಿದನು. ನನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಮುಗ್ಧನಾಗಿ ವಿದರ್ಭದೇಶದ ರಾಜಕುಮಾರನು ನನ್ನನ್ನು ಬೇಡಿ ಬಯಸಿ ನನಗೇ ಶರಣು ಬಂದನು. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ನಾನು ದೇವಕನ್ಯೆ. ದೇವತೆಗಳೇ ನನ್ನನ್ನು ವರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರು. ಆದರೂ ಕಾಮವಿಕಾರದಿಂದ ಹುಚ್ಚನಂತಾದ ಆ ಪ್ರಣಯಮತ್ತ ಸುರಥನ ದೀನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಮತ್ತು ಅವನ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿತು. ಸಖಿಯರೆಲ್ಲ ಬೇಡ ಎಂದು ನಿಷೇಧಿಸಿದರೂ ಕೇಳದೇ ನನ್ನನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಕುಪಿತನಾಗಿ ಶಾಪವಿತ್ತನು.

ಆದರಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನಿಂದ ಅಗಲುವಂತಾಯಿತು. ಪತಿಯ ವಿಯೋಗ ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಸಾಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಯಕ್ಷನು ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ತಡೆದನು. ಅವನ ಮಾತಿನಂತೆ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರೆಗಾಗಿ ಬಂದ ಅನೇಕಾನೇಕ ಜನರನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಲ್ಹಾದ ವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ನನ್ನ ಪತಿ ಸುರಥನು ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾತರಿಸಿ ಕಾಯುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ನನ್ನ ಸಮಾಚಾರವಾಯಿತು. ಎಲೆ ಬಾಲೆಯೇ, ನೀನು ಯಾರು? ಯಾತ್ರೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಯಾತ್ರಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದ ಮೇಲೆ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುದೇಕೆ? ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಹೇಳು.'' ಆಗ ದೇವವತಿ ಎಂಬ ಗಂಧರ್ವ ಕನ್ಯೆಯು ತನ್ನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದಳು- ''ಚೆಲುವಿ, ಈ ಮಂದ ಭಾಗ್ಯಳಾದ ನಾರಿಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನೀನು ಬಯಸಿದ್ದರಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು. ಇಲ್ಲಿಯ ಜಾತ್ರೆಯೆಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ನಾನು ಈ ಪುಷ್ಕರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆಲಿಸು.

ನಾನು ಪರ್ಜನ್ಯನಿಂದ ಘೃತಾಚಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಹೆಸರು ದೇವವತಿ. ಒಂದು ದಿನ ವನಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಆನಂದದಿಂದ ಆಟವಾಡುವಾಗ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಒಂದು ಕಪಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದೆನು. ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಆ ಮಂಗವು ಓಡಿಬಂದು ''ಎಲೈ ವೇದವತಿ, ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಿ? ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದೇ. ಅಲ್ಲಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಈ ಮೇರು ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದವರಾರು?'' ಎಂದು ಕೇಳಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ''ಕಪೀ, ನಾನು ವೇದವತಿಯಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹೆಸರು ದೇವವತಿ. ನಾನಿರುವದು ಈ ಮೇರುಪರ್ವತದಲ್ಲಿಯೇ. ನಾನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಬಂದೇ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದೆನು. ಆದರೂ ಆ ದುಷ್ಟಕೋತಿಯು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದೆ ನನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ಏರಿ ಬಂದಿತು. ಗಾಬರಿಯಾದ ನಾನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಬಂಧು ಜೀವ ಎಂಬ ಮರವನ್ನು ಏರಿದೆನು. ವೃಕ್ಷದ ಎತ್ತರವಾದ ಒಂದು ಟೊಂಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತೆನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಕಪಿಯೂ ಅದೇ ವೃಕ್ಷ ಶಾಖೆಯ ಮೇಲೆ ಟಣ್ಣನೆ ಹಾರಿ ಬಂದಿತು. ಹೀಗೆ ವೇಗದಿಂದ ಎರಗಿದ ಆ ದೈತ್ಯ ಕಪಿಯ ಪಾದಾಘಾತದಿಂದ ಆ ಮರದ

ಟೊಂಗೆಯು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮುರಿದು ಹೋಯಿತು. ಆದರೂ ಆ ಜೋತಾಡುವ ಭಗ್ನಶಾಖೆಗೆ ನಾನು ಬಲವಾಗಿ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಕೋತಿಯು ನಾನು ಕುಳಿತ ಆ ಮುರಿದ ಟೊಂಗೆ ಸಹಿತ ಮರವನ್ನೇ ಕಿತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಬೀಸುಗೈಯಿಂದ ದೂರ ಸಮುದ್ರದೆಡೆಗೆ ಎಸೆಯಿತು. ನಾನು ನೇತಾಡುವಾ ಮುರಿದ ಟೊಂಗೆ ಸಹಿತ ಗಿಡವು ಕೋತಿಯ ವೇಗದ ಎಸೆತದಿಂದ ದೂರಹಾರಿ ತೂರಿಬಂದು ಸಮುದ್ರದೆಡೆಗೆ ಭರದಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ನಾನು ಮೇರು ಶಿಖರದಿಂದ ಎಸೆದ ಆ ವೃಕ್ಷ ಶಾಖೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಮುದ್ರದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ಬರುವಾಗ ಎಲ್ಲ ಚರಾಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ನನ್ನನ್ನೂ ನೋಡಿ ಹಾಹಾಕಾರಮಾಡಿದರು.

ಸಿದ್ಧಗಂಧರ್ವರು ''ಅಯ್ಯೋ! ಪಾಪ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯಾಗಲಿರುವ ಈ ಹುಡುಗಿಯು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಸಮುದ್ರ ಪಾಲಾಗುತ್ತಿರುವಳಲ್ಲ! ಸ್ವಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರೇ ಈ ದೇವವತಿಯು ಸಾವಿರ ಯಜ್ಞ ಮಾಡುವ ಮನುಪುತ್ರ ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಮಹಿಷಿಯಾಗುವಳೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅಕಟಕಟ! ಅಂಥವಳಿಗೆ ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿತೇ!'' ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡರು. ಸಿದ್ಧಗಂಧರ್ವರ ಈ ಉದ್ಗಾರವನ್ನು ಕೇಳಿದಕೂಡಲೇ ನನಗೆ ಮೂರ್ಛೆ ಬಂದಿತು. ಮುಂದೆ ಯಾರೋ ನಾನು ಅಂಟಿಕೊಂಡ ಆ ಗಿಡವನ್ನು ಹೊಡೆದು ಸಾವಿರ ಭಾಗವಾಗಿ ಸೀಳಿದರು. ಆದರೆ ಅವರು ಯಾರೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಒಂದು ಭಯಂಕರ ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸಿತು. ಆ ಗಾಳಿಯಿಂದ ನಾನು ಸಮುದ್ರದ ದಿಶೆತಪ್ಪಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬೀಸಿ ಒಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಈ ತೀರ್ಥದ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದೆ.

ಇನ್ನು ಏಳು ಅತ್ತ ಹೋಗೋಣ. ಅಕೋ! ಇದೇ ಪುಷ್ಕರ ತೀರ್ಥದ ಆಚೆ ಉತ್ತರ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನಂತೆ ಇನ್ನೂ ಇಬ್ಬರೂ ಕನ್ಯೆಯರು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸೋಣ ನಡೆ'' ಎಂದಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಆ ಕನ್ಯೆಯರ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಹೊರಟರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಅವರ ಪರಿಚಯ ಕೇಳಿದರು. ದೈತ್ಯರಾಜ ಕಂದರಮಾಲಿಯು ಹಾಗೂ ಯಕ್ಷರಾಜ ಅಂಜನನ ಮಕ್ಕಳಾದ ವೇದವತಿ ದಮಯಂತಿಯರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಾಂಗದ ದೇವವತಿಯರೂ ತಮ್ಮ ಕಥೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಹೀಗೆ ನಾಲ್ವರೂ ಪರಸ್ಪರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಪ್ತಗೋದಾವರೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಹಾಟಕೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ಇತ್ತ ಈ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ರಾಜನಾದ ಶಕುನಿ ಮತ್ತು ಬಾಲತಪಸ್ವಿಯಾದ ಜಾಬಾಲಿ ಭೈರವಾಚಾರ್ಯನಾದ ಋತಧ್ವಜ ಈ ಮೂವರೂ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತರ ದೇಶದೇಶ ಅಲೆದಾಡಿದರು. ಜಾಬಾಲಿ ಮುನಿಯನ್ನು ಅವನ ಜಡೆಗಳಿಂದ ಆಲದ ಮರದ ಕೊಂಬೆಗೆ ಕಗ್ಗಂಟು ಹಾಕಿ ರಕ್ಷಾಯಂತ್ರವನ್ನು ಆ ದುಷ್ಟ ಕಪಿಯು ಮಾಡಿ ಹೋಗಿತ್ತಷ್ಟೇ? ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೂ ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶಕುನಿ ರಾಜಕುಮಾರನು ಈ ಜಾಬಾಲಿ ಮುನಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ ಗಿಡದ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿನ ಟೊಂಗೆ ಹಾಗೂ ಲತಾಪಾಶಗಳನ್ನು ಬಾಣದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿ ಆ

ಮುನಿಯ ತಲೆಗೆ ಗಂಟುಹಾಕಿದ ಕೊಂಬೆಯನ್ನೂ ಕಡೆದು ಅವನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಿಟುಗಡೆ ಮಾಡಿಸಿದ್ದನು. ಇವನ ಜಡೆಗೆ ಗಂಟು ಹಾಕಿದ ಮರದ ಕೊಂಬೆ ಹಾಗೂ ಜಟಾಪಾಶಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ಹೆಣಿಗೆಯ ಕಗ್ಗಂಟು ಮಾತ್ರ ಯಾರಿಗೂ ಬಿಡಿಸಲು ಬಾರದೇ ಆ ಜಾಬಾಲಿಯು ಇದು ತನ್ನ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಎಂದು ಬಗೆದು ಕಗ್ಗಂಟು ಬಿದ್ದ ಆ ಗಿಡದ ಕೊಂಬೆಯ ತುಂಡನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೇ ತಿರುಗಾಡಿ ದಣಿದಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಬಹುಕಾಲ ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ತಂದೆಯೊಡನೆ ಶಾಕಲ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಮನುವಿನ ಮಗನಾದ ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಎಂಬ ದೊರೆಯು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಅವನು ಈ ಮುನಿಪುಂಗವರ ಆಗಮನವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಬಂದ ಶಕುನಿ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನೂ ಗೌರವದಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ಆ ಶಕುನಿ ರಾಜಕುಮಾರನು ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ತಮ್ಮನಾದ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಿನ ಮಗನೇ ಆದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ಬಹಳ ಆನಂದವೆನಿಸಿತು. ಹೀಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಸತ್ಕಾರಗಳು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಋತಧ್ವಜ ಮುನಿಯು ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನ ನಿಗೆ ''ರಾಜನ್, ನಮ್ಮ ದಮಯಂತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ನಮ್ಮ ಮಗಳು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಕಳೆದು ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಾಡಿದೆವು. ಆದರೆ ಅವಳು ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಮಗೆ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಈ ಏಳು. ಅವಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಮಹಾರಾಜನು ''ಪೂಜ್ಯರೇ ನನ್ನದೂ ಒಂದು ಸ್ತ್ರೀರತ್ನವು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ. ಎಷ್ಟು ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಸಂಶೋಧಿಸಿದರೂ ಅವಳು ನನಗೆ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಈ ದುಃಖವನ್ನು ಯಾರ ಮುಂದೆ ಹೇಳಲಿ? ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪರ್ವತಾಕಾರವಾಗಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮರವು ಹಾರಿ ಸಮುದ್ರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳತೊಡಗಿತು. ಆಗ ಸಿದ್ಧರೂ, ಗಂಧರ್ವರೂ ನುಡಿದ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ಬಾಣಬಿಟ್ಟು ಆ ಗಿಡವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಬಾಣ ವೇಗದಿಂದ ಗಿಡಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಓರ್ವ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಚಿಮ್ಮಿ ದೂರ ಹಾರಿ ಹೋಗಿಬಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಎಲ್ಲಿ ಇರುವಳೋ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಅವಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ನಾನೂ ಈಗ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಮಹಾರಾಜನೂ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟನು. ತನ್ನ ಸೋದರನ ಮಗನಾದ ಶಕುನಿ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೂ ಮತ್ತು ಋತಧ್ವಜಾಚಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಅವನ ಮಗ ಜಾಬಾಲಿ ಇವಬ್ಬರಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಎರಡು ರಥಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ನಾಲ್ವರೂ ರಥಗಳನ್ನೂ ಏರಿ ಕುಳಿತುಹೋದ ಕನ್ಯಾರತ್ನಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಹೀಗೆ ಅವರು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಹುಡುಕುತ್ತ, ಹುಡುಕುತ್ತ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತಪಸ್ವಿಯು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದನು. ಉಗ್ರವಾದ ತಪೋನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಅವನ ದೇಹವೆಲ್ಲವೂ ಸೊರಗಿ, ಕೊರಗಿ ಕೃಶವಾಗಿತ್ತು. ಕೂದಲುಗಳೆಲ್ಲ ಕಪ್ಪಾಗಿ ಜಡೆಗಟ್ಟಿಹೋಗಿದ್ದವು.

ಸೊರಗಿ ಸೋತು ಹೋದ ಅವನಿಗೆ ಉಸಿರಾಡಲು ಆಯಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಮಹಾರಾಜನು ''ತಪೋನಿಧಿಯೇ ಹರೆಯದ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇಂಥ ಘೋರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಏಕೆ ಕೈಗೊಂಡಿರುವೆ? ಈ ತಪಸ್ಸಿನ ಉದ್ದೇಶವೇನು? ನಿನಗೆ ಏನು ಬೇಕಾಗಿದೆ? ಹೇಳು'' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ತಪೋಧನನು ''ಮೊದಲು, ನೀನು ಯಾರು ಹೇಳು. ದುಃಖಾರ್ತನಾಗಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೈಗೊಂಡ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ನೇಹಭಾವದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಿರುವ ನೀನು ಯಾರು? ತಿಳಿಸು'' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ''ನಾನು ಶಾಕಲಪುರದ ರಾಜನಾದ ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನ. ಮನು ಮಹಾರಾಜನೇ ನನ್ನ ತಂದೆ. ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ಮಹಾರಾಜನು ನನ್ನ ಸೋದರ'' ಎಂದು ತನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು.

ಅನಂತರ ಆ ತಪಸ್ವಿಯು ತನ್ನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿ ತಾನು ಕೈಕೊಂಡ ತಪಸ್ಸಿನ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದ ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ''ನೀನು ನನ್ನ ಸೋದರನ ಮಗನೇ ಆಗಿರುವಿ. ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಲು ನಾನೂ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅವಳಿಗಾಗಿ ನೀನು ದೇಹವನ್ನು ಒಣಗಿಸಿ ಪ್ರಾಣಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಡ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಪಸ್ವಿಯಾದ ತನ್ನ ಸೋದರ ಪುತ್ರನನ್ನು ಗಾಢಾಲಿಂಗನ ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂಡ್ರಿಸಿಕೊಂಡು ಜಾಬಾಲಿ ಹಾಗೂ ಋತಧ್ವಜರಿಗೆ ಅವನ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. ಹೊಸ ತಾಪಸನ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದ ಋತಧ್ವಜನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ''ಬಾ, ಬಾ, ರಾಜನೇ, ನನ್ನ ಜೊತೆ ಬಾ. ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನೈಮಿಷ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೀನು ನೋಡಿದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಸಪ್ತಗೋದಾವರೀ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣ ನಡೆ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾವೂ ಈಗ ಹೊರಟಿದ್ದು. ಅಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆ ಅಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೂ ಮೂವರೂ ಕನ್ಯೆಯರು ಮಿಲಿತರಾಗಲಿರುವರು'' ಎಂದು ನುಡಿದನು.

ಬದರಿಕಾಶ್ರಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೈಗೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಆಗಿರದೇ ಸುದೇವ ರಾಜನ ಮಗನಾದ ಸುರಥನೇ ಆಗಿದ್ದನು. ಹಿಂದೆ ಅವನು ನೈಮಿಷ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮೈತೊಳೆಯುವ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಕುಮಾರಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಮೋಹಗೊಂಡಿದ್ದನು ಮತ್ತು ತನ್ನನ್ನು ವರಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ಅವಳೂ ಇವನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳದೇ ಇವನನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಲು ಸಮ್ಮತಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಕುಪಿತನಾದ ಅವಳ ತಂದೆಯು ಶಾಪಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದ್ದನು. ಅದರಿಂದ ನಿರಾಶನಾದ ಸುರಥನು ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಒಣಗಿಸಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಈಗ ಋತಧ್ವಜಾಚಾರ್ಯನ ಮಾತಿನಿಂದ ಅವನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯನ್ನು ಕಾಣುವ ಆಸೆಯ ಕಿರಣವು ಅಂಕುರಿಸಿತು. ಇವರೊಡನೆ ಅವನೂ ಆನಂದದಿಂದ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಹೊರಟನು. ಅವರು ನಾಲ್ವರೂ ರಥಾರೂಢರಾಗಿ ಸಪ್ತಗೋದಾವರೀ ತೀರ್ಥದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಘೃತಾಚೀ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯು ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖಸಂತಪ್ತಳಾಗಿ ಉದಯ

ಪರ್ವತದ ತುಂಬ ಹುಡುಕಿದಳು. ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ ಅವಳ ಮಗಳಾದ ದೇವವತಿಯು ಅವಳಿಗೆ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಆ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೊರಟಾಗ ಆ ಕೋತಿಯು ಅವಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಆಗ ಘೃತಾಚಿಯು ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ''ಕಪಿ, ನಿಜ ಹೇಳು. ನೀನು ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿಲ್ಲವೇ?'' ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಆಗ ಆ ಕೋತಿಯು ''ನಾನು ವೇದವತಿ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೆ. ಅವಳನ್ನು ಯಮುನಾನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬಳಿ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದೆ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ಹೇಳಿತು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಘೃತಾಚಿಯು ''ವಾನರನೇ, ನನ್ನ ಮಗಳ ಹೆಸರು ವೇದವತಿಯಲ್ಲ, ದೇವವತಿ. ನೀನು ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಬಂದ ವೇದವತಿಯು ಬೇರೆ ಕನ್ಯೆ ಆಗಿರಬಹುದು. ಏನೇ ಆಗಲಿ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಬರೋಣ ನಡೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟಳು. ಆ ಕಪಿಯು ವೇಗಗತಿಯಿಂದ ಆ ಅಪ್ಸರೆಯ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟಿತು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಉರ್ವಾಚಲದಿಂದ ಹೊರಟು ದೀರ್ಘ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕ್ರಮಿಸಿ ಕೌಶಿಕೀ ನದಿಯ ದಂಡೆಯಗುಂಟ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಮೂವರು ರಾಜಕುಮಾರರೂ ಇಬ್ಬರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತಪಸ್ವಿಗಳೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಥಗಳನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ರಥದಿಂದ ಇಳಿದು ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ನದಿಗೆ ನಡೆದರು. ಘೃತಾಚಿಯು ಮೈತೊಳೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅದೇ ನದಿಗೆ ಹೋದಳು.

ಘೃತಾಚಿಯ ಹಿಂದೆ ಅವಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಕೋತಿಯು ಮೊದಲು ಜಾಬಾಲಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಜಾಬಾಲಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆ ಋತಧ್ವಜನಿಗೂ ಮತ್ತು ತನ್ನನ್ನು ವೃಕ್ಷ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿದ ಶೂರ ರಾಜಕುಮಾರ ಶಕುನಿಗೂ ಕೋತಿಯ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ''ತಂದೆಯೇ, ಈ ಮೊದಲು ನನ್ನನ್ನು ಆಲದ ಮರದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಜಡೆಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿದ ಆ ಬಲಿಷ್ಠ ಕೋತಿಯು ಮತ್ತೆ ಬರುತ್ತಲಿದೆ. ಅಕೋ! ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ಕಪಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಶಕುನಿಗೆ ಕೋಪ ಉಕ್ಕಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ತನ್ನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಬಾಗಿಸಿ ಬಾಣ ಹೂಡಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೇಳಿದನು. ''ಪೂಜ್ಯರೇ ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ನೀಡಿರಿ. ಒಂದೇ ಬಾಣದಿಂದ ಈ ಕೋತಿಯನ್ನು ಈಗಲೇ ಕೊಂದು ಹಾಕುವೆನು.'' ಬಾಣ ನೀಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದ ರಾಜಕುಮಾರನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುವ ಋತಧ್ವಜ ಮಹರ್ಷಿಯು ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದನು -

''ರಾಜಕುಮಾರನೇ, ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಯಾರನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾರರು ಮತ್ತು ಕೊಲ್ಲಲಾರರು. ವಧ ಮತ್ತು ಬಂಧನ ಇವೆರಡೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅವರವರ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಆಗುತ್ತವೆ. ಜಾಬಾಲಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಆ ವೃಕ್ಷ ಬಂಧನಕ್ಕೂ ಈ ಕೋತಿಯು ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಅವನ ಪ್ರಾರಬ್ಧವೇ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಆದುದರಿಂದ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ನೀನು ಈ ಕೋತಿಯನ್ನು ಏಕೆ ಕೊಲ್ಲುವಿ?'' ಆಗ ರಾಜಕುಮಾರ ಶಕುನಿಯು ''ಪೂಜ್ಯರೇ, ಹಾಗಾದರೆ ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿರಿ'' ಎಂದು ನುಡಿದನು.

ಅನಂತರ ಆ ಋತಧ್ವಜ ಮುನಿಯು ಆ ಕೋತಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದನು. ''ವಾನರನೇ, ನೀನು ಈ ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಜಾಬಾಲಿಯನ್ನು ಅವನ ಜಡೆಗಳಿಂದಲೇ ಆಲದಮರದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿ ಬಿಗಿದು ಬಂಧಿಸಿದ್ದೆ. ಈ ಮಹಾರಾಜನು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ಅವನು ಹಾಕಿದ ಆ ಕಗ್ಗಂಟನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮಹಾರಾಜ ಆ ತನ್ನ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಒಂದು ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇವನನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಆ ಟೊಂಗೆಯನ್ನು ಕಡಿದು ಮರದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದನು. ಮತ್ತೆ ಎರಡು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಇವನ ತಲೆಗೆ ಹತ್ತಿದ ಶಾಖೆಯ ಎಲ್ಲ ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ಲತಾಪಾಶಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಇವನ ತಲೆಯನ್ನು ಮರದತುಂಡಿಗೆಜಡೆಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದು ರಕ್ಷಾ ಯಂತ್ರವನ್ನಿರಿಸಿ ಕಗ್ಗಂಟು ಹಾಕಿ ಬಂಧಿಸಿದ ಆ ನಿನ್ನ ಕಟ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅಷ್ಟು ಭಾಗ ಮರದ ತುಂಡನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೇ ಇವನು ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇದನ್ನು ಬೇರಾರಿಗೂ ಬಿಡಿಸಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಬ್ರಹ್ಮಗಂಟನ್ನು ನೀನೇ ಬಿಡಿಸು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಋಷಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಕಪಿಯು ಜಾಬಾಲಿ ಮುನಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೇ ಆ ಜಟಾಬಂಧವನ್ನು ಬಿಡಿಸತೊಡಗಿತು. ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ದಿನ ಯಾರಿಗೂ ಬಿಡಿಸಲು ಬಾರದ ಆ ಕಗ್ಗಂಟು ಸರಳವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಯಿತು. ಮುನಿಯ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಮರದ ತುಂಡು ದೂರವಾಗಿ ತಲೆ ಹಗುರವಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಋತಧ್ವಜನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಆ ಕಪಿಗೆ ''ವಾನರನೇ, ನನ್ನ ಮಗನ ಶಿರೋಬಂಧನವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಆನಂದವಾಗಿದೆ. ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ವರ ಬೇಡು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳಿಕೋ'' ಎಂದು ಅಂದನು. ಆಗ ಆ ಕಪಿಯು ಹೀಗೆ ವರವನ್ನು ಆ ಭೈರವಾಚಾರ್ಯನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿತು.

''ಪೂಜ್ಯರೇ, ನಾನು ಜಾತಿಯಿಂದ ಕೋತಿಯಲ್ಲ. ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಬಡಿಗನಾಗಿದ್ದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನೇ ನಾನು ನನ್ನನ್ನು ಕೋತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದವರೇ ನೀವು, ನನ್ನ ಮಗಳು ಚಿತ್ರಾಂಗದೆ. ಮೂಲನೋಡಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಅಗಲಿಸಿದ್ದೆ. ಆ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯ ದುಃಖವನ್ನು ಕಂಡು ಎದೆಕರಗಿ ನೀವು ಶಾಪಕೊಟ್ಟು ಕಪಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಿರಿ. ಈಗ ದಯಮಾಡಿ ಆ ಶಾಪವನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಕಪಿತ್ವವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿರಿ ಮತ್ತು ನಾನು ಈ ವಾನರ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಪಿಸಹಜವಾದ ಚಾಪಲ್ಯದಿಂದ ಅನೇಕ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ದುಷ್ಟಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಎಸಗಿದೆ. ಆ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ನನಗೆ ಉಂಟಾದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿಮ್ಮ ವರದಿಂದ ಪರಿಹಾರವಾಗಲಿ.'' ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಋತಧ್ವಜ ಮುನಿಯು ''ನೀನು ಘೃತಾಚಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಒಬ್ಬ ಮಗನನ್ನು ಹಡೆದ ಬಳಿಕ ನಿನಗೆ ಈ ಶಾಪದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯಾಗುವದು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಋತಧ್ವಜ ಮುನಿಯ ಶಾಪ ನಿವೃತ್ತಿಯ ಈ ವರದಿಂದ ಆ ಕಪಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅದು ಆನಂದದಿಂದ ನದೀ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣ ಕೊಟ್ಟರು. ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರು. ಆ ನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ರಥಗಳನ್ನು ಏರಿ ಕುಳಿತರು. ಘೃತಾಚಿಯು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ನಡೆದಳು.

ಆ ಕಪಿರಾಜನೂ ಆ ಘೃತಾಚಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೊರಟನು. ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ದಿವ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯದ ರಾಶಿಯಂತಿದ್ದ ಅಪ್ಸರಾಮಣಿ ಘೃತಾಚಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಕೋತಿಯ ಕಾಮ ಕೆರಳಿತು. ಅವಳಿಗೂ ಆ ಕೋತಿಯೆಂದರೆ ಜನ್ಮಾಂತರದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅದನ್ನು ಮೋಹಿಸಿದಳು. ಕೋಲಾಹಲ ಎಂಬ ಪರ್ವತದ ಸುಂದರ ಕಂದರಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ವರ್ಗದ ಹೆಣ್ಣಿನೊಡನೆ ಆನಂದದಿಂದ ಆ ಕಪಿಯು ವಿಹರಿಸಿತು. ಘೃತಾಚಿಗೆ ಬಲಿಷ್ಠ ಕಪಿಯ ವಿವಿಧ ಕೇಳೀ ವಿಲಾಸದಿಂದ ಅತ್ಯಾನಂದವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ನಿಸರ್ಗ ರಮಣೀಯವಾದ ವನೋಪವನಗಳ ಮಂಜುಲತಾಕುಂಜಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಅವರು ವಿಹರಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಕೆಲ ಸಮಯದ ನಂತರ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಪ್ರಣಯಿಗಳು ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದರು.

ಇತ್ತ ರಥಾರೂಢರಾಗಿ ಹೊರಟ ಮೂವರು ರಾಜಕುಮಾರರೂ, ಇಬ್ಬರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಪ್ತ ಗೋದಾವರೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಲುಪಿ ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹಳ ಬಳಲಿಕೆ, ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾದದ್ದರಿಂದ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ರಥಬಿಟ್ಟು ಇಳಿದರು. ಅವರ ಕುದುರೆಗಳೂ, ಸಾರಥಿಗಳೂ ಜಲಪಾನ ಜಲವಿಹಾರಗಳಿಂದ ದಣಿವು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಶ್ರಮಿಸಿದವು. ಆ ರಮಣೀಯವಾದ ವನಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹಚ್ಚ ಹಸಿರು ಮುರಿಯುವ ಹಸಿ ಹುಲ್ಲಿನ ಮೈದಾನಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಸಿರು ಮೇಯಲಿಕ್ಕೆಂದು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಆ ವನಾಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಬಿಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟರು. ಎಳೆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಮೇದು ಆನಂದದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದಿದ ಆ ಎಲ್ಲ ಕುದುರೆಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಹಾಟಕೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಆ ಕುದುರೆಗಳ ಖುರಪುಟಗಳ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ''ಇದೇನು?'' ಎಂದು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಆ ನಾಲ್ವರೂ ''ವೇದವತಿ, ದಮಯಂತಿ, ಚಿತ್ರಾಂಗದಾ, ದೇವವತಿ'' ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯರು ಹಾಟಕೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿದರು.

ಅನಂತರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮೇಲುಮಾಳಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ನೋಡಿದರು. ದೂರ ಸಪ್ತ ಗೋದಾವರೀ ತೀರದ ಜಲ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಮೂವರು ರಾಜಕುಮಾರರನ್ನು ಅವರು ನೋಡಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಋಷಿಯಂತೆ ಜಟಾಮಂಡಲವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಸುರಥರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಕಂಡು ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಗೆ ಅತ್ಯಾನಂದವಾಯಿತು. ಅವಳ ಮೈತುಂಬ ಹಿಗ್ಗಿನ ಮುಳ್ಳುಗಳು ನಿಮಿರಿನಿಂತವು. ಅವಳು ಮಂದಹಾಸ ಮಾಡುತ್ತ ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು -

''ಸಖಿಯರೇ, ಆ ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮನಾದ ನೀಳು ದೋಳಿನ ಒಬ್ಬ ಸುಂದರ ಯುವಕನು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲವೇ! ಅವನೇ ಸುದೇವ ರಾಜನ ಮಗನಾದ ಸುರಥಕುಮಾರನು. ಅವನನ್ನೇ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಪತಿ ಎಂದೂ ವರಿಸಿದ್ದೆ. ಮುಂದೆಯೂ ಅವನೇ ನನ್ನ ಪತಿ. ಅವನ ಆಚೆಗೆ ಬಂಗಾರದಂತೆ ಹೊಂಬಣ್ಣದಿಂದ ಹೊಳೆಯುವ ತಪೋವೃದ್ಧನು ಕಾಣುವನಷ್ಟೇ! ಆ ಶುಭ್ರ ಜಟಾಧಾರಿ ತಪಸ್ವಿಯೇ ಭೈರವ ಆಚಾರ್ಯನಾದ ಋತಧ್ವಜ ಮುನಿ, ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತ ದಮಯಂತಿಯು ಆನಂದದಿಂದ ''ಸಖಿಯರೇ, ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಆ ಚಿಕ್ಕ ತಪಸ್ವಿಯು ಋತಧ್ವಜ ಪುತ್ರನಾದ ಜಾಬಾಲಿ ಮಹರ್ಷಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ನುಡಿದಳು. ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ಆ ಕನ್ಯೆಯರೆಲ್ಲರೂ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಂದರು. ತಾವು ಇಷ್ಟು ದಿನ ಹಾಟಕೇಶ್ವರನ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ್ದರ ಫಲ ತಮಗೆ ದೊರಕುವ ಕಾಲ ಬಂದಿತೆಂದು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಬಗೆಗೆ ಭಕ್ತಿಭಾವವು ಉಕ್ಕೇರಿತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಮಧುರಕಂಠದಿಂದ ಮಹಾದೇವರ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಹಾಡು ಹಾಡಿ ಕೊಂಡಾಡಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದರು.

''ಓಂ ನಮೋಸ್ತು ಶರ್ವಶಂಭೋ ತ್ರಿನೇತ್ರ'' ಎಂದು ಮುಂತಾದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಗದ್ಯಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಮಧುರ ಗೀತೆಗಳನ್ನೂ ಸಂಗೀತಭಂಗಿಯಿಂದ ಹೇಳಿ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಗಾನಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಎಲ್ಲ ರಾಜಕುಮಾರರು ಋಷಿ ಹಾಗು ಋಷಿಕುಮಾರರು ಸಪ್ತಗೋದಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಅನ್ಹಿಕ ಮುಗಿಸಿಗೊಂಡು ಹಾಟಕೇಶ್ವರ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ದೇವಾಲಯದ ರಂಗಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಳೆಯರ ಸಂಗೀತ ಸೇವೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಇವರೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗಿ ಅವರೆದುರು ಬಂದು ನಿಂತು ಕೊಂಡರು.

ಗಾಯಕಿಯರ ನಡುವೆ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯೂ ಇದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಸುರಥನಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಗಿ ಮೈರೋಮಾಂಚನವಾಯಿತು. ಋತಧ್ವಜ ಮುನಿಯೂ ತನ್ನ ಯೋಗ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ 'ಇವಳೇ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆ' ಎಂದು ಅರಿತು ಅವರ ದುಃಖ ದೂರಾಗುವ ಸಮಯ ಬಂದಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ಸಂತಸಗೊಂಡನು. ಅನಂತರ ಅವರು ಐವರೂ ಒಳಗೆ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಹಾಟಕೇಶ್ವರನನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದರು. ಅನಂತರ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯೂ ಕೂಡ ಋತಧ್ವಜನೇ ಮೊದಲಾದ ಆ ಐವರನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಎದ್ದು ಬಂದು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಳು. ಋತಧ್ವಜನು ಜಾಬಾಲಿಯೂ ಅವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಬಳಿಕ ಅವರೆಲ್ಲ ರಾಜಕುಮಾರರೂ ಋಷಿಕುಮಾರರೂ ಆ ನಾಲ್ಕು ಕನ್ಯೆಯರೂ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಪಿರಾಜನು ಘೃತಾಚಿಯೊಂದಿಗೆ ಗೋದಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಹಾಟಕೇಶ್ವರನ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಘೃತಾಚಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತ ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ದೇವವತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹರ್ಷಿತಳಾದಳು. ಅವಳಿಗೂ ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ಘೃತಾಚಿಯು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ದೇವವತಿಯನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅವಳ ಮುಡಿ ಮೂಸಿ ಆನಂದಬಾಷ್ಪಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸಿದಳು. ಅನಂತರ ಋತಧ್ವಜನು ಆ ಕಪಿವೀರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು - ''ವಾನರೇಶ್ವರ, ನೀನು ಅಂಜನಾಚಲಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಅಂಜನ ಎಂಬ ಯಕ್ಷನನ್ನೂ, ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕಂದರಮಾಲಿ ದೈತ್ಯನನ್ನೂ, ಮೇರು ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಗಂಧರ್ವಪರ್ಜನ್ಯನನ್ನೂ ಬೇಗ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ವೇದವತಿಯು ''ಕಪಿಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಗಾಲವಮುನಿಯನ್ನೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿಂದ ನೀನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಅದರಂತೆ ಆ ಕಪಿಶ್ರೇಷ್ಠನು ತನ್ನ ಅಮಿತ ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಮನೋವೇಗದಿಂದ ಹಾರುತ್ತ ಹೋಗಿ ಮೊದಲು ಅಂಜನ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಂಜನ ಯಕ್ಷನನ್ನು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದನು. ಅನಂತರ ಮೇರು ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪರ್ಜನ್ಯನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಹಾಟಕೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕಂದರ ಮಾಲಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಬಂದನು. ಭೂಲೋಕದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹುಡುಕಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಮಾಹಿಷ್ಮತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗಾಲವ ಮುನಿಯನ್ನೂ, ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಆ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದಮಯಂತಿ ಹಾಗೂ ವೇದವತಿ ಇಬ್ಬರೂ ಇದ್ದುದನ್ನು ಗಾಲವ ಮುನಿಯು ನೋಡಿದನು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ರಾಜಕುಮಾರರು ತಪಸ್ವಿಯಾದ ಗಾಲವ ಋಷಿಯನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಆನಂದ ಭರಿತರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಾನರನು ಹೋಗಿ ಕರೆದು ಬಂದ ಯಕ್ಷ, ಗಂಧರ್ವ, ದಾನವರು ಎಂದರೆ ಅಂಜನ, ಪರ್ಜನ್ಯ, ಕಂದರಮಾಲಿ ಮೂವರೂ ಬಂದರು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಅವರ ಮೂವರೂ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ದಮಯಂತಿ, ದೇವವತಿ, ವೇದವತಿ ಈ ಮೂವರೂ ಆನಂದ ಭರಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತಂದೆಗಳನ್ನು ಬಂದು ಆಲಿಂಗನ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರು ಅಗಲಿದ ತಮ್ಮ ತಂದೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಗೂ ಹರ್ಷದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಹನಿಗೂಡಿದವು. ಆಗ ಅವಳನ್ನು ಕಂಡು ಋತಧ್ವಜ ಮುನಿಯು ''ಮಗಳೇ, ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಿಷಾದಿಸಬೇಡ. ಈ ಕಪಿಯೇ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ'' ಎಂದು ಕೋತಿಯ ಕಡೆ ಕೈಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದರು.

ಮುನಿಯ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯು ಆ ಕಪಿಯೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದಳು. ಅದೊಂದು ಅಪ್ಪಟ ಕೋತಿ. ಅವಳಿಗೆ ಬಹಳ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು. ತಂದೆಯ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಗೆ ನಾನೇ ಕಾರಣಳಾದೆ. ತಂದೆಯನ್ನು ಇಂಥ ದುರ್ದಶೆಗೆ ಈಡುಮಾಡಿದ ನಾನು ಬದುಕಿದ್ದಾದರೂ ಮಾಡುವದೇನು! ಎಂದು ಅವಳು ತನ್ನ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿ ಋತಧ್ವಜ ಮುನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು- ''ಪೂಜ್ಯರೇ, ಪಿತೃಘಾತಕಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ನೀವೇ ಕಾಪಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಇಂಥ ವೈರೂಪ್ಯ ಹಾಗೂ ಕೀಳುಜನ್ಮ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಕಾರಣಳಾದೆ. ತಂದೆಗೆ ಅಪಚಾರ ಮಾಡಿದ ಈ ಪಾಪಿ ದೇಹವನ್ನು ಈಗ ನಾನು ಮರಣಹೊಂದಿ ಕೊನೆಗಾಣಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕಾರಣ ತಾವು ನನಗೆ ಸಾಯಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.'' ಅವಳ ನಿರ್ಧಾರದ ಆ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಋತಧ್ವಜ ಋಷಿಯು ಸಂತೈಸಿದನು-

''ಮಗಳೇ, ನೀನು ದುಃಖಪಡಬೇಡ. ಇನ್ನು ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಈ ಕಪಿರೂಪವು ಹೋಗಿ ಅವನ ಮೊದಲಿನ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಸ್ವರೂಪವು ಅವನಿಗೆ ಪುನಃ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ದೈವ ಸಂಕಲ್ಪ ಇದ್ದುದನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ತಪ್ಪಿಸಲಿಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಘೃತಾಚಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಒಂದು ಗಂಡು ಮಗು ಜನಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಅವನು ಈ ಕೋತಿಯ ಜನ್ಮವನ್ನು ನೀಗಿ ಮೊದಲಿನಂತೆ ದೇವತೆಗಳ ಬಡಿಗನಾಗುವನು. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಡ.'' ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತ ಘೃತಾಚಿಯು ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನಸು ನಾಚುತ್ತ ಹೇಳಿದಳು -

''ಮಗಳೇ, ಶೋಕ ಮಾಡಬೇಡ, ಇನ್ನು ಹತ್ತು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಂತೆಯೇ ತೇಜಸ್ವಿಯೂ, ಪರಾಕ್ರಮಿಯೂ ಆದ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಇದರಿಂದ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯ ಚಿಂತೆ ಹಾಗೂ ದುಃಖಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಹಾರವಾದುವು. ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ತಂದೆಯು ತನ್ನ ಈ ಕಪಿಜನ್ಮವನ್ನು ನೀಗಿ ಮೊದಲಿನಂತೆ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಾಗಿ ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ತಾನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನಾದ ಸುರಥನೊಡನೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು. ಉಳಿದವರು ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಗೆಳತಿಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಿವಾಹವಾಗಬಾರದೆಂದು ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ವಿವಾಹವಾಗದೇ ಕಾಯುವ ದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಹತ್ತು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಕಾಯ್ದರು. ಹತ್ತು ತಿಂಗಳು ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕ ಘೃತಾಚಿಯು ಅದೇ ಗೋದಾವರಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಆ ಕೂಸಿಗೆ ನಲ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು. ಪ್ರಸವವಾದ ಕೂಡಲೇ ಕೋತಿಯ ರೂಪಹೋಗಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ದಿವ್ಯ ದೇಹವನ್ನು ಪಡೆದನು ಹಾಗೂ ಆನಂದದಿಂದ ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡನು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಒಡೆಯನಾದ ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದನು. ಅವನು ನೆನೆದ ಕೂಡಲೇ ದೇವೇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಪರಿವಾರ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿ ಹಾಟಕೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇಳಿದನು. ಎಲ್ಲ ಗಂಧರ್ವರೂ ಅಪ್ಸರೆಯರೂ ಕಿನ್ನರರೂ ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ಆಗ ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಮಹಾರಾಜನು ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಋತಧ್ವಜ ಋಷಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು -

''ಪೂಜ್ಯರೇ, ಕಂದರ ಮಾಲಿ ದಾನವನ ಮಗಳಾದ ವೇದವತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಗನಾದ ಜಾಬಾಲಿ ಮುನಿಗೆ ವಧೂ ಎಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕಂದರ ಮಾಲಿಯ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ತಾವು ಒಪ್ಪಿ ಆ ಕಾರ್ಯ ವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಯಕ್ಷ ಕುಮಾರಿಯಾದ ದಮಯಂತಿಯನ್ನು ರಾಜ ಕುಮಾರ ಶಕುನಿಯು ವಿವಾಹವಾಗಲಿ. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ವಚನದಂತೆ ನಾನು ದೇವವತಿ ಯನ್ನು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಅನುಮತಿ ಇದ್ದರೆ ತಾವು ಅನುಗ್ರಹಿಸ ಬೇಕು, ಎಲ್ಲ ಮಂಗಳಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಯಥಾಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು.''

ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಮಹಾರಾಜನ ಈ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಋತಧ್ವಜ ಮುನಿಯು ಆನಂದದಿಂದ ಅನುಮೋದಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಗಾಲವ ಮುನಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಮಹರ್ಷಿಗಳು ಪುರೋಹಿತ ರಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಈ ನಾಲ್ಕೂ ಒಲವಿನ ಜೋಡಿಗಳ ವಿವಾಹವನ್ನು ಹೋಮಹವನ ಮುಂತಾದ ವೇದೋಕ್ತ ವಿಧಿವಿಧಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಆ ಮದುವೆಯ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವರು ಹಾಡಿದರು. ಅಪ್ಸರೆಯರು ನರ್ತನ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಎಲ್ಲ ಮುನಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಹಾಟಕೇಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಜಾಬಾಲಿ ಮುನಿಯು ವೇದವತಿಯನ್ನೂ, ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ದೇವವತಿ ಯನ್ನೂ, ಶಕುನಿಯು ದಮಯಂತಿಯನ್ನೂ, ಸುರಥನು ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯನ್ನೂ ಕೈಹಿಡಿದು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ

ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಹೀಗೆ ಮದುವೆಯ ಮಂಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಯಥಾ ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿತು. ಅನಂತರ ಋತಧ್ವಜ ಮುನಿಯು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು - ''ಸುರೇಶ್ವರರೇ, ನೀವು ಈ ಸಪ್ತ ಗೋದಾವರೀ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿ ಇರಬೇಕು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವೈಶಾಖ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ಈ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇರುವದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಸಮ್ಮತಿಸಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಋತಧ್ವಜ ಮುನಿಯು ಮಗ ಮತ್ತು ಸೊಸೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ಮುನಿಗಳೊಡನೆ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಮೂವರು ರಾಜಕುಮಾರರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಡದಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹಿಂದುರುಗಿದರು. ತಮ್ಮ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನೆಚ್ಚಿನ ನಲ್ಲೆಯರೊಡನೆ ನಲುಮೆದುಂಬಿ ಲಲ್ಲೆಗೈಯುತ್ತ ವಿವಿಧ ವಿಷಯೋಪಭೋಗ ಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು.''

ಇಂತು ಕಾಮಾತುರನಾದ ದಂಡಮಹಾರಾಜನು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಮಗಳಾದ ಅರಜೆಯನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕಾಮವಾಸನೆಯನ್ನು ತಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶ ದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅವಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ 'ತಂದೆಯ ಸಮ್ಮತಿ ಯಿಲ್ಲದೇ ತಮ್ಮ ಮನದನ್ನನಿಗೆ ತನ್ನ ದೇಹ ಒಪ್ಪಿಸಿದವರು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಬಾಧಕ ವಾಗದೇ ಸುಖವಾಗಿ ಇದ್ದರು' ಎಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತ ತೋರಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಪುನಃ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ದನು - ''ಕಮಲಗಣ್ಣಿನ ಕೋಮಲೆಯೇ, ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯು ತನ್ನ ತಂದೆ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ಸಮ್ಮತಿ ಇಲ್ಲದೇ ಸುರಥ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದಳು. ಅದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಏನು ಹಾನಿಯಾಯಿತು! ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಅವಳು ಅದೇ ಸುರಥ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸುಖದಿಂದ ನಕ್ಕುನಲಿದಾಡುತ್ತ ಬಾಳಿದಳು. ಅದರಂತೆ ನೀನಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಬರುವವರೆಗೆ ಕಾಯುವದು ಬೇಡ. ಕಾಮಾತುರನಾಗಿ ಕೂಡಬಂದ ನನಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಸಿ ನನ್ನ ವಶಳಾಗು. ಇದರಿಂದ ಆ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯಂತೆ ನಿನಗೂ ಸುಖವಾಗುವದು. ನನಗೂ ಆನಂದವಾಗುವದು'' ಎಂದು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಅವಳನ್ನು ಒಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು.

ಆದರೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಸಂಪನ್ನಳಾದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುವರಿಯು ಈ ದಂಡ ಮಹಾರಾಜನ ಮಧುರ ಮಾತಿನ ಮೋಡಿಗೆ ಮರುಳಾಗದೇ ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ತನ್ನ ಆರ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧಾರದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಂತು ನುಡಿದಳು.

ವಾಮನ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆ ವಾನರಚೇಷ್ಟೆ ಎಂಬತ್ತಿನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು

—○—

ಅಂಧಕನ ಅಂಧಪ್ರಜ್ಞೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬೬

ಅರಜಾ ಉವಾಚ - ನಾತ್ಮಾನಂ ತವ ದಾಸ್ಯಾಮಿ
ಬಹುನೋಕ್ತೇನ ಕಿಂ ತವ ।
ರಕ್ಷಂತೀ ಭವತಃ ಶಾಪಾದಾತ್ಮಾನಂ ಚ ಮಹೀಪತೇ ॥

ಅರಜೆಯು ದಂಡನಿಗೆ ''ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವದರಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ನೀನು ಹಾಗೂ ನಾನು ಶಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಬಾರದೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ಕಾಮಾಂಧನಾದ ನಿನಗೆ ದಾನ ಮಾಡಲಾರೆ'' ಎಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು. ಹೀಗೆಂದು ಪ್ರಲ್ಹಾದನು ತನ್ನ ಬಂಧುವಾದ ಅಂಧಕನಿಗೆ ಮುಂದಿನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸಿದನು. ''ದಂಡನು ಕಾಮೋದ್ರಿಕ್ತನಾಗಿ ಮದಾಂಧನಾದುದರಿಂದ ಅವಳ ಇಚ್ಛೆಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅರಜೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಗೊಂಡು ಅವಳನ್ನು ಭ್ರಷ್ಟಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಅರಜೆಯು ಶುಕ್ಲಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಅಧೋಮುಖಳಾಗಿ ಆಶ್ರಮದ ಹೊರಗೆ ನಿಂತು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಹತ್ತಿದಳು. ಆಗ ಅವಳು ಮಹಾಗ್ರಹದಿಂದ ಗ್ರಸ್ತಳಾದ ಚಂದ್ರಪತ್ನಿಯಾದ ರೋಹಿಣಿಯಂತೆ ಕಂಡಳು.

ಕೆಲವು ಕಾಲವಾದ ನಂತರ ಯಜ್ಞಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು. ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಮಗಳ ಮುಖಕಾಂತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರು. ''ಯಾರಿಂದ ನಿನಗೆ ಅವಮಾನವಾಗಿದೆ? ನಿನ್ನನ್ನು ಭ್ರಷ್ಟಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಿಯು ಎಲ್ಲಿ ಇರುವನು?'' ಎಂದು. ತಂದೆಯ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅರಜೆಯು ಭಯದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತ ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ನುಡಿದಳು. ''ನಿನ್ನ ಶಿಷ್ಯನಾದ ದಂಡನು ನಾನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರತಿರೋದಿಸಿದರೂ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಈ ದೋಷಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಗುರಿ ಮಾಡಿದನು.'' ಪುತ್ರಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಪು ಕಣ್ಣಿನವನಾದ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯನು ಆಚಮನದಿಂದ ಶುದ್ಧನಾಗಿ ಶಾಪವಚನವನ್ನಿತ್ತನು.

''ನನ್ನ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಅರಜೆಯನ್ನು ಧರ್ಮಭ್ರಷ್ಟಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಅವಿನೀತನಾದ ದಂಡನು ಇನ್ನು ಏಳು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರ, ಬಲ, ವಾಹನ, ಸಮೇತನಾಗಿ ಭಸ್ಮವಾಗಲಿ.'' ಅನಂತರ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ''ಎಲೈ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಅರಜೆಯೇ, ನೀನು ಈ ಪಾಪದ ವಿಮೋಚನೆಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ತಪಸ್ಸನಾಚರಿಸುತ್ತಿರು. ದಂಡನಿಗೆ ಉಗ್ರವಾದ ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತು ನಾನು ಪುನಃ ಪಾತಾಲಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇತ್ತ ದಂಡನು ಆಚಾರ್ಯನ ಶಾಪದಿಂದ ಏಳು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರ ಬಲಸಮೇತ ನಾಗಿ ಭಸ್ಮವಾದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ಈ ಸ್ಥಾನವು ದಂಡಕಾರಣ್ಯವಾದುದರಿಂದ ತ್ಯಜಿಸಿದರು. ಇದು ರಾಕ್ಷಸರ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರು ಅವಮಾನಿತರಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣೀಭೂತರಾಗುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಎಲೈ ಅಂಧಕಾಸುರನೇ, ಈ ವಿಧವಾದ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಡ. ಪ್ರಾಕೃತಸ್ತ್ರೀಯೂ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಈ ರೀತಿ ದಹಿಸುವದಾದರೆ ಅಪ್ರಾಕೃತಳಾದ ಆ ಪಾರ್ವತಿಯು ಯಾವ ರೀತಿ ನಿನ್ನ ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ

ಕಾರಣಳಾದಾಳು ಎಂಬುದನ್ನು ತರ್ಕಿಸು. ಶಂಕರನೇನು ಸಾಮಾನ್ಯನಲ್ಲ, ಸುರಾಸುರರೂ ಸಹ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಗಡಗಡ ನಡುಗುತ್ತಾರೆ. ಅವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವದಂತೂ ದೂರದ ಕಥೆ.'' ಹೀಗೆ ಪ್ರಲ್ಹಾದನು ಹಿತವಚನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೊಡನೆ ಅಂಧಕನು ಕೋಪದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪು ಮಾಡಿದನು ಹಾಗೂ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಹೇಳಿದನು.

''ಎಲೈ ಪ್ರಲ್ಹಾದನೇ, ನನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದೆದುರು ಈ ಶಂಕರನದೇನು? ಎಲ್ಲೋ ಅಮಂಗಲವಾಗಿ ಬೂದಿ ಬಳಿದುಕೊಂಡು ಒಬ್ಬಂಟಿಗನಾಗಿ ವಾಸಿಸುವ ಶಂಕರನ ಶಕ್ತಿಯು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ನಡೆಯಲಾರದು. ಇಂದ್ರಾದಿದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಹೂಂಕಾರದಿಂದ ದೂರೋಡಿಸಬಲ್ಲ ನನ್ನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಎತ್ತು ಹತ್ತಿದ ಹರನು ಏನು ತಾನೇ ಮಾಡಿಯಾನು!'' ಹೀಗೆ ಹರನಿಂದಾ ಪರವಾದ ಕಠೋರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಲ್ಹಾದನು ಅಂಧಕನಿಗೆ ಅಂದನು- ''ನ್ಯಾಯಯುತವಾದ ಈ ಮಾತು ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಸರಿ ಬಂದಿತು? ಆ ಹರನ ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯೇನು? ಸಿಂಹ ನರಿಗಳು, ಅಗ್ನಿ ಪತಂಗಗಳು, ಆನೆ ಸೊಳ್ಳೆಗಳು, ಹೇಗೆ ದೊಡ್ಡ ಅಂತರವನ್ನು ಹೊಂದುವವೋ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಮಹದಂತರ ಉಂಟು. ನೀನೇನೋ ಶೂರನಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಪರದೈವನಾದ ಶಿವನ ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಆಟ ನಡೆಯಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ ತಡಯುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಸಿತ ಮಹರ್ಷಿಯ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವಿದೆ, ಅದನ್ನು ಕೇಳು. ಯಾವನು ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಪರಾಙ್ಮುಖನಾಗಿ ಧರ್ಮಶೀಲನಾಗಿರುವನೋ ಅವನಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಯವೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಇದರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಯಾವನು ಕಲಹಪ್ರಿಯನೋ, ಪರಸಂಪತ್ತು ಹಾಗೂ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಲೋಭವಿಟ್ಟಿರುವನೋ ಅಂಥ ಧರ್ಮಭ್ರಷ್ಟನಾದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಇಹಪರಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖಲೇಶವೂ ದೊರೆಯಲಾರದು. ಪೂಜ್ಯನಾದ ಪ್ರಭಾಕರನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಬದುಕಿದನು. ವಾರುಣೀ ಎಂಬ ಮುನಿಯು ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಬದುಕಿದನು.

ಸೂರ್ಯಪುತ್ರನಾದ ಮನುವು ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ವಿನೀತನಾಗಿ ಬದುಕಿದನು. ಅಗಸ್ತ್ಯನು ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾದನು. ಇದು ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿರುವ ಸದಾಚಾರವು. ಹಿಂದಿನ ಋಷಿಗಳು ಸದಾಚಾರದಿಂದಲೇ ಶಾಪಾನುಗ್ರಹ ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ಏತದ್ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಉದ್ದಮಿತನೆಂಬ ಅರಸನು ಅಧರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ವಿಭುವೆಂಬ ದೊರೆಯು ಕಲಹ ಪ್ರಿಯತೆಯಿಂದ, ದುರಾತ್ಮನಾದ ನಮುಚಿಯು ಪರಪೀಡೆಯಿಂದ, ಸನಕನೆಂಬ ರಾಜನು ಗರ್ವದಿಂದ ನಾಶ ಹೊಂದಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಹಿರಾಣ್ಯಾಕ್ಷನು ಹಾಗೂ ಅವನ ತಮ್ಮನೂ, ಯದು, ಮೊದಲಾದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಆಶಿಸಿ ನಾಶಹೊಂದಿದರು. ಆದುದರಿಂದ ಸದ್ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು. ಧರ್ಮಹೀನರಾದವರು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮವೇ ನಿಜವಾದ ಸುಖಕ್ಕೆ ಸಾಧನ. ಆದುದರಿಂದ ಅಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾದ ಪರಸ್ತ್ರೀ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ತ್ಯಾಗಮಾಡು. ಪರದಾರ ವರ್ಜನವೆಂಬ ಧರ್ಮವು ಪರಮಧರ್ಮವು. ಈ ರೀತಿಯಾದ ಕುಕರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ನೀನು ಧರ್ಮವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸು.''

ಹೀಗೆ ವಿಧವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಲ್ಹಾದನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಂಧಕನು ''ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಧರ್ಮಪರನಾಗಿರು, ನಾನು ಅಂತಹ ಧರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸುವದಿಲ್ಲ'' ಎಂದನು. ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಶಂಬರನಿಗೆ ಆದೇಶಮಾಡಿದನು. ''ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ನೀನು ಶಂಕರನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗು. ನನ್ನ ಸಂದೇಹವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸು - ವಿಲಾಸಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ, ಸ್ವರ್ಗಸದೃಶವಾದ ಈ ಮಂದರಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಬೈರಾಗಿಯಾದ ನೀನು ಏಕೆ ವಾಸಮಾಡುವಿ? ಇದನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟವರಾರು? ಹೇಳು. ಇಂದ್ರನೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ನನ್ನ ಆಜ್ಞಾಧೀನರಾಗಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಈ ಮಂದರ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವಿ ? ವಾಸಿಸುವದೇ ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ತಂದೊಪ್ಪಿಸು.''

ಹೀಗೆ ಅಂಧಕನಿಂದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಶಂಬರನು ಮಂದರ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ದೇವಿಯೊಡನೆ ಇರುವ ಶಂಕರನಿಗೆ ಈ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಕೂಡಲೇ ಗಿರಿಸುತೆಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯು ಉತ್ತರವಿತ್ತಳು, ''ಇಂದ್ರನು ಈ ಮಂದರಪರ್ವತವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.'' ಅನಂತರ ಶಂಕರನು ಹೇಳಿದನು, ''ಪಾರ್ವತಿಯು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೆ ಬೇಕಾದವರನ್ನು ಸೇರಬಹುದು. ಇವಳ ಪತಿಯಾಗಲು ನಾನೇ ಸಮರ್ಥನಾಗಿರುವೆನು.'' ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯೂ ಸಹ ಜೋರಿನಿಂದ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು. ''ಇದುವೇ ನನಗೂ ಕೂಡ ಸಮ್ಮತವಾದ ಮಾತು. ನಾನು ಪದಾತಿಯಾಗಿ ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಬರುವೆನು. ನೀನು ದೊರೆಯಾದುದರಿಂದ ಬೇಕಾದ ವಾಹನವೇರಿ ಬರಬಹುದು.

ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಪಣವಾಗಿಟ್ಟು ಯುದ್ಧದ್ಯೂತವನ್ನು ನಾವು ಆಡೋಣ. ಯಾರು ಜಯಿಸುವರೋ ಅವರು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದುವವರು. ನೀನು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನೀಗುವಿ. ಶೇಖರನೇ ನನಗೆ ಪತಿಯಾಗಲು ಅರ್ಹನು.'' ವ್ಯಂಗ್ಯಾರ್ಥ ಸಮೇತವಾದ ಈ ಸಂದೇಹವನ್ನು ಶಂಬರನು ಅಂಧಕನಿಗೆ ತಂದು ಮುಟ್ಟಿಸಿದನು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಅಂಧಕನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕಿಡಿಗಳು ಹಾರತೊಡಗಿದವು. ದುರ್ಯೋಧನನೆಂಬ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ದಾನವನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ''ಶೂರನೇ, ಗರ್ವಶೀಲಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ದಮನ ಮಾಡಲು ಹೊರಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯುದ್ಧಸನ್ನಾಹ ಸೂಚಕವಾದ ಧೃಡವಾದ ಭೇರಿಯನ್ನು ಬೇಗನೇ ಮೊಳಗಿಸು.'' ಹಾಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ಬಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಘೋರವಾದ ಯುದ್ಧನಾದವು ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಸೇರಿತು. ಎಲ್ಲ ಅಸುರರು ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ ಇದೇನೆಂದು ಕೇಳುತ್ತ ರಾಜಸಭೆಗೆ ಬಂದರು. ಸೇನಾಪತಿಯು ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದನು. ದಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಯುದ್ಧ ಸಾಮುಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಕುದುರೆ, ರಥ ಮೊದಲಾದ ವಾಹನ ಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಂಧಕನೊಡನೆ ಹೊರಟರು. ಅಂಧಕನೂ ಸಹ ಒಂದು ದೊಡ್ಡರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪರಶಿವನನ್ನು ಪರಾಜಯ ಗೊಳಿಸುವ ದೃಢನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಹೊರಟನು.

ಅವನ ಸಂಗಡ ಜಂಭ, ಕುಜಂಭ, ಹುಂಡ, ತುಹುಂಡ, ಶಂಬರ, ಬಲಿ, ಬಾಣ, ಕಾರ್ತಸ್ವರ, ಮಹೋದರ, ಅಯಃಶಂಕು, ಶಾಲಿ, ವೃಷಪರ್ವ, ವಿರೋಚನ, ಹಯಗ್ರೀವ, ಕಾಲನೇಮಿ, ವೃಕ್ಷ, ದುರ್ಯೋಧನ, ವಿಪಾಶ, ಕಾಲ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾವೀರರು ನಾನಾಯುಧಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಹೊರಟರು. ಹೀಗೆ ಅಂಧಕನು ಕಾಲಪಾಶಕ್ಕೆ ಅಧೀನನಾಗಿ ಶಂಕರನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಮಂದರಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು.

ವಾಮನ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಅಂಧಕನ ಅಂಧಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಂಬ ೬೬ನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು

—o—

ಹರನಲ್ಲಿರುವ ಹರಿ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬೭

೧. **ಹರೋऽಪಿ ಸಮರಾಸನ್ನಃ ಸಮಾಹೂಯಾಥ ನಂದಿನಮ್ ।**
ಪ್ರಾಹ ಮಂತ್ರಯ ಶೈಲಾದ್ಯಾನ್ ಯೇ ಸ್ಥಿತಾಸ್ತವ ಶಾಸನೇ ॥

ಇತ್ತ ಶೇಖರನೂ ಕೂಡ ಯುದ್ಧದ ತಯಾರಿ ನಡೆಸಿದನು. ನಂದಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಶೈಲಾದಿಗಳೊಡನೆ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಲು ಆದೇಶ ಕೊಟ್ಟನು. ಈಶ್ವರನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ನಂದಿಯು ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಶುದ್ಧಾಚಮನ ಮಾಡಿ ಗಣನಾಯಕ ರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಸಾವಿರಾರು ಗಣಾಧಿಪತಿಗಳು ಶಿವನ ಎದುರು ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಿಂತರು. ಆಗ ನಂದಿಯು ಅಂದನು -

''ಶಂಭುವೇ, ತ್ರಿನೇತ್ರರಾಗಿ ಜಟಾಧಾರಿಗಳಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಹನ್ನೊಂದು ಕೋಟಿ ಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ರುದ್ರರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿರುವರು. ಇವರೊಡನೆ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳಾದ ಸಿದ್ಧರು ಜೊತೆಗಾರರಾಗಿರುವರು. ಷಣ್ಮುಕರಾಗಿರುವ ಶಕ್ತಿಧಾರಿ ಗಳಾಗಿರುವ ಇವರೂ ಹಾಗೂ ನಿನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರೂ ಅರವತ್ತಾರು ಕೋಟಿ ಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ಸ್ಕಂದರೆಂದು ತಿಳಿ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಮಯೂರಧ್ವಜರಾಗಿರುವರು. ಇವರಷ್ಟೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಶಾಖನಾಮುಕರಾದ ಷಡಾನನರೂ ಇರುವರು. ಇದಲ್ಲದೇ ಪ್ರಮಥೋತ್ತಮರು ಏಳುನೂರು ಕೋಟಿ ಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರಾದುದರಿಂದ ಭಸ್ಮಧಾರಣ ಮಾಡಿದವರೂ, ತ್ರಿನೇತ್ರರೂ, ಶೂಲಧಾರಿಗಳೂ ಆಗಿರುವರು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೇ ಪಿನಾಕಧಾರಿಗಳೂ ಕೂಡಾ ಆಗಿರುವರು. ಈಗ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಯೋಗದಂಡಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಬಂದಿರುವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ದಿಗಂಬರರಾಗಿಯೂ, ಜಟಾಧಾರಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಪಾಶುಪತವೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಿಂದ ವಿಷ್ಣು ಹಾಗೂ ಶಿವ ಇವರಿಬ್ಬರ ನಿನ್ನ ರೋಮದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನರಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಗಣವೂ ಕೂಡ ವಿಶಾಲವಾದದ್ದು ಇದೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸಿಂಹ ಮುಖದವರು. ಇವರನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಉಚಿತವಾದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ತೊಡಗಿಸು.'' ಅನಂತರ ಶಂಕರನ ಗಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಂದಿಯಿಂದ ಸತ್ಕೃತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಆಗ ಶಂಕರನು ತನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ಅವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಸ್ನೇಹಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಅವರು

ಶಂಕರನಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿದರು ಮತ್ತು ವಿಸ್ಮಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶಂಕರನ ಕಡೆ ನೋಡಿದರು. ಅವರ ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದ ನಂದಿಯು ನಗುತ್ತಾ ಶೂಲಪಾಣಿಯಾದ ಶಂಕರನನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದನು - ''ಎಲೈ ಮಹೇಶ್ವರನೇ, ನೀನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆಲಿಂಗನ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಎಲ್ಲ ಪಾಶುಪತರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಅವರು ಗೌರವವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅವರ ಸ್ವರೂಪವೆಂಥದು ಹೇಳಬೇಕು.''

ನಂದಿಯು ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು ಶಂಕರನು ನುಡಿದನು, ''ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತರಾದ ನೀವುಗಳು ಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಮೂಢರಾಗಿ ನಿಜವಾದ ಅಂಶವನ್ನರಿಯದೇ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವು ವಿಷ್ಣುವಿಗೂ ನನಗೂ ಇರುವ ಸಾಮ್ಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಶಿವ ವಿಷ್ಣುವೆಂದು ಭೇದವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಸ್ತು ತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠರು ಮಹಾಪಾಶುಪತರು. ಅವರು ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಉಭಯ ಚಿನ್ಹೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮೂಢರಾದ ನಿಮಗೆ ಜ್ಞಾನವು ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ವತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಭಗವಂತನ ಸ್ವರೂಪವೇ ಶಿವ, ವಿಷ್ಣು ಎಂಬ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆಯುವದು ಎಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.''

ಮಹೇಶ್ವರನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಲಾಗಿ ಕೆಲವು ಗಣದವರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ''ಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಿರ್ಮಲನಾದ, ಸ್ಫಟಿಕದಂತೆ ಪರಿಶುದ್ಧನಾದ ನೀನು ಕಾಡಿಗೆಯಂತೆ ಕಪ್ಪಾಗಿರುವ ವಿಷ್ಣುವಿನೊಡನೆ ಐಕ್ಯ ಹೊಂದಿರುವದು ಹೇಗೆ ಸರಿಹೋದೀತು?'' ಆಗ ಹರನು ನಗುತ್ತಾ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿದನು, ''ಈ ನಿಮ್ಮ ತತ್ವ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಲಿ. ಈ ತತ್ವಜ್ಞಾನವು ಸಾಧಾರಣ ಜನರಿಗೆ ಹೇಳಲು ಅರ್ಹವಾಗದಿದ್ದರೂ ಲೋಕಾಪವಾದದ ಭಯದಿಂದ ರಹಸ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ನಾನು ಅದನ್ನು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳಿರಿ. ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನಲ್ಲಿಯೂ, ಒಬ್ಬ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ ಚಿಂತಿಸುವದರಿಂದ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೀವು ಭಾವಿಸಿರಿ, ಹೀಗೆ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನಿರುಕಿಸಿದ ನನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಲು, ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿರಿ. ಈ ಭಾವನೆ ಇಲ್ಲದೇ ಯಾವ ಉತ್ತಮ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರೂ ನನಗೆ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಗಲಾರದು. ಗರಗಸದಿಂದ ನನ್ನ ಛೇದನ ಮಾಡಿದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಸನಾತನನಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ನೀವು ಕಾಣುವಿರಿ.

೨. ಯತ್ನಾತ್ ಕ್ರಕಚಮಾದಾಯ ಛಿಂದಧ್ವಂ ಮಮ ವಿಗ್ರಹಂ
ತಥಾಪಿ ದೃಶ್ಯತೇ ವಿಷ್ಣುಃ ಮಮ ದೇಹೇ ಸನಾತನಃ ॥

ಇದರಿಂದ ದೇವರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹರಭಕ್ತ, ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಭೇದವನ್ನು ಎಣಿಸಬಾರದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ನೀಚ ಭಾವವಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಭೇದಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನರಕಕ್ಕೆ ಬೀಳದಂತೆ ತಪ್ಪಿಸಲು ಈಗ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿರುವೆನು.

ಜಗನ್ನಾಥನಾಗಿಯೂ, ಸುಂದರ ರೂಪನಾಗಿಯೂ ಇರು‍ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಿಂದೆಯು ನಿಮ್ಮ ನರಕ ಪಾತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವದು. ಎಲ್ಲ ಗಣಗಳ ಅಧಿಪತಿ ಯಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಮಹಾಪುರುಷನು ಅವನೊಬ್ಬನೇ, ಅವನಿಗೆ ಸಮಾನರಾದವರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನೇ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಶ್ವೇತರೂಪಿಯಾಗಿಯೂ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣದ ರೂಪನಾಗಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗಿಂತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ವಸ್ತುವು ಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮಹಾತ್ಮನು ತನ್ನ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸಾತ್ವಿಕ, ರಾಜಸ, ತಾಮಸ ರೂಪಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದುಂಟಾದ ಮಿಶ್ರರೂಪಗಳನ್ನೂ ತಾನೇ ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಶಂಕರನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಶೈಲಾದಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಥೋತ್ತಮರು ''ಅಂತಹ ಸದಾಶಿವನ ರೂಪವೆಂತಹದು?'' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಶಂಕರನು ತನ್ನ ಶೈವ ರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಆ ರೂಪವು ಸಹಸ್ರ ಸೂರ್ಯ ರಷ್ಟು ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿಯೂ, ಸಹಸ್ರಪಾದ ಭುಜಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಕಂಡು ಬಂದಿತು. ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಆಯುಧಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆತನ ದಂಡಾಯುಧದಲ್ಲಿ ತೋರಿಬಂದವು. ಅನಂತರ ರುದ್ರ ಹಾಗೂ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅನೇಕಾನೇಕ ಚಿನ್ಹೆಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಶರೀರ ದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿ ಪಕ್ಷಿ ಧ್ವಜತ್ವ, ವೃಷಭ ವಾಹನತ್ವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅದೇ ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದನು. ಗಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾಗಿ ನೋಡಿದವು. ಈತನು ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದಂತೆಲ್ಲ ಮಹಾ ಪಶುಪತಿ ಗಣಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋದವು. ಈಗ ಬಹುರೂಪಿಯಾದ ಶಂಕರನು ಏಕರೂಪಿಯಾದನು. ಅನೇಕ ವರ್ಣವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ವರ್ಣಹೀನನಾಗಿ ಮಹಾಪಾಶುಪತನಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದನು. ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ಶಂಕರ, ವಿಷ್ಣು ಮೊದಲಾದ ರೂಪ ಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಈ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ದೇವರ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಶೈವರೇ ಮೊದಲಾದ ಗಣಗಳು ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಇಂದ್ರರಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಈಗ ಶಂಕರನು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪ್ತನಾದ ಈಶ್ವರನ ಅಭೇದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ನಿಷ್ಪಾಪರಾದೊಡನೆ ಸಂತುಷ್ಟಚಿತ್ತನಾಗಿ ಹೇಳಿದನು- ''ನಿಮ್ಮ ಈ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಾನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನೀವು ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.'' ಈಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅಂದರು, ''ಭೇದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಮಗೆ ಇದೂವರೆಗೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಪಾಪವೆಲ್ಲವೂ ಹೋಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು.''

ಪುಲಸ್ತ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :- ಅವರೆಲ್ಲರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಶಂಭುವು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದನು. ಹೀಗೆ ಈಶ್ವರನಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗಣಾಧಿಪರೆಲ್ಲರೂ ಮೇಘವೆಂಬ ರಥಾರೂಢನಾದ ಶಂಕರನೊಡನೆ ವೇದಪ್ರತಿಪಾದ್ಯವಾದ ಮಹಾಗಿರಿಗೆ ಹೋದರು. ಮೇಘದಂತೆ ಕಪ್ಪಾಗಿರುವ, ಪ್ರಮಥಗಣಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಶುಭ್ರವಾದ ಈಶ್ವರನ ಪಾದದಿಂದ ಆಕ್ರಾಂತವಾದ ಮಂದರಪರ್ವತವು ಶರತ್ಕಾಲದ ಮೇಘದಂತೆ ತೋರಹತ್ತಿತು.

ವಾಮನ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹರನಲ್ಲಿರುವ ಹರಿ ಎಂಬ ೬೭ನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು

ಅಂಧಕನ ಯುದ್ಧ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬೮

೧. ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸಮಂ ದೈತ್ಯೈಸ್ತಥಾಂಧಕಃ ।
ಮಂದರಂ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪ್ರಮಥಾಶ್ರಿತ ಕಂದರಮ್

ಇತ್ತ ಅಂಧಕನು ದೈತ್ಯರೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ ಪ್ರಮಥರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಂದರ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ಗುಹೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಮಥರೆಲ್ಲರೂ ಈ ದಾನವರನ್ನು ನೋಡಿ ಕಿಲಕಿಲ ಧ್ವನಿ ಮಾಡಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ದೈತ್ಯರು ಯುದ್ಧಸೂಚಕ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಮೊಳಗಿಸಿದರು. ಭಯಂಕರವಾದ ಆ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿನಾಯಕನು ತನ್ನ ಗಣದೊಂದಿಗೆ ಮಂದರ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಂದೆಯಾದ ಶಂಕರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ವಿಘ್ನೇಶ್ವರನ ಮಾತಿನಂತೆ ಶಂಕರನು ಪಾರ್ವತಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ''ನಾವು ಅಂಧಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹೋಗೋಣ ಅಥವಾ ನೀನೇ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಹೋಗು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಪಾರ್ವತಿಯು ಹರ್ಷದಿಂದ ಪುಲಕಿತಳಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಗಂಡನನ್ನು ಕಟಾಕ್ಷಿಸಿ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಗೋರೋಚನವೇ ಮೊದಲಾದ ಸುಗಂಧವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ ಪಾದಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿದಳು.

ಆಗ ಶಂಕರನು ಪಾರ್ವತಿಯ ಸಖಿಯರಾದ ಜಯಾ, ವಿಜಯಾ, ಜಯಂತಿ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಕರೆದು ''ನೀವು ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅನಂತರ ಆತನು ವೃಷಭಾರೂಢನಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೊರಟನು. ಅವನೊಡನೆ ಅವನ ಗಣಗಳೂ, ಗಣಾಧಿಪತಿಗಳೂ ಹೊರಡಲನುವಾದರು. ಜಯ ಶಬ್ದವು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮೊಳಗತೊಡಗಿತು. ಲೋಕನಾಯಕನಾದ ಶಿವನು ಶೂಲಧಾರಿಯಾಗಿ ಹೊರಟಾಗ ಮಂಗಲಪ್ರದವಾದ ಅನೇಕ ಸುಚಿನ್ಹಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು. ಪಾರ್ವತಿಯು ಶಿವನ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಯುದ್ಧದ ಸಲುವಾಗಿ ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡುತ್ತ ಮುಂದೆ ನಡೆದಳು. ಮಾಂಸಾರ್ಥಿಗಳಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ರಕ್ತಪಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದುನಿಂತವು. ಆಗ ಹರನ ಬಲಭಾಗದ ಶರೀರವು ಅದುರಿತು. ಹಾರೀತವೆಂಬ ಪಕ್ಷಿಯು ಪರಾಙ್ಮುಖವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಶುಭ ಚಿನ್ಹೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಹರನು ಮುಗುಳ್ನಗೆಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ.

''ಎಲೈ ನಂದಿಯೇ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯವು ನಮಗೆ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟದ್ದು.'' ನಂದಿಯು ಹೇಳಿದನು, ''ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇನಿದೆ? ನಿನಗಿಂತಲೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟರಾಗಿ ಇರುವವರಾರು?'' ಹೀಗೆ ಶುಭಾಶಂಸೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ರುದ್ರಪಾಶುಪತಗಣಗಳು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ಸಿಡಿಲು ಮರವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದಂತೆ ದಾನವ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಲು ಹೊರಟವು. ಈ ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡಲು ಇಂದ್ರ, ವಿಷ್ಣು, ಬ್ರಹ್ಮ ಮೊದಲಾದ ವರು ಇತರ ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಂದುನಿಂತರು. ಗೀತವಾದ್ಯಾದಿ ಮಂಗಲಧ್ವನಿಯೂ, ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹುರುಪು ಕೊಡುವ ದುಂದುಭಿ ಧ್ವನಿಯೂ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಳಗತೊಡಗಿತು. ದೇವತೆಗಳು ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೋಪದಿಂದ ದಾನವ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಹರಿಸ ತೊಡಗಿದರು. ತಮ್ಮ ಚದುರಂಗ ಸೈನ್ಯವು

ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ದಂಡನು ಕೋಪಗೊಂಡವನಾಗಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆಯುಧವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡವನಾಗಿ ಹೊರಟನು. ಮುದ್ಗರಾಯುಧದ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ ಗಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆತನು ಚೆದರಿಸಿ ಹತ್ತಿದನು. ಘಾಸಿಪಟ್ಟ ಗಣಗಳೆಲ್ಲ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಓಡತೊಡಗಿದರು. ಓಡುತ್ತಿರುವ ಗಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಗಣಾಧಿಪತಿಯು ತುಹುರಡ ಎಂಬ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ವೇಗದಿಂದ ಎದುರಾಗಿ ಓಡಿದನು. ಓಡಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ದುಷ್ಟನಾದ ದೈತ್ಯನು ಪರಿಘಾಯುಧದಿಂದ ಆತನ ಕುಂಭಸ್ಥಲವನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಪರಿಘಾಯುಧವು ವಿನಾಯಕನ ಸ್ಪರ್ಶವಾದ ಕೂಡಲೇ ಅಶನಿಯು ಚೂರು ಚೂರಾದಂತೆ ಒಡೆದು ಹೋಯಿತು.

ಗಣಪತಿಯಿಂದ ಪರಿಘಾಯುಧವು ವ್ಯರ್ಥವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ತುಹುರಡನು ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಆತನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದನು. ವಿನಾಯಕನು ಮುದ್ಗರಾಯುಧದಿಂದ ತುಹುರಡನನ್ನೂ ಮಹೋದರನನ್ನು ಸದೆಬಡಿದನು. ತುಹುರಡನು ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಆದರೂ ಆ ದಾನವನು ತನ್ನ ಬಾಹುಬಂಧವನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ವಿನಾಯಕನು ವಿಫಲನಾದನು. ವಿನಾಯಕನು ಬದ್ಧನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯು ಮುಸಲಾಯುಧವನ್ನು ತುಹುರಡನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಕಲಶಧ್ವಜನೆಂಬವನು ರಾಹು ಎಂಬ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಪ್ರಾಸಾಯುಧದಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಆಗ ರಾಹುವು ವಿಮುಖನಾದನು. ತುಹುರಡನು ಹತನಾದನು.

ಅನಂತರ ದೈತ್ಯರನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಲು ವಿನಾಯಕನು ಕುಂಡೋದರ ಮೊದಲಾದ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಕಾಲಾಗ್ನಿಯಂತೆ ನುಗ್ಗಿದನು. ಆಗ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಬಲಿ ಎಂಬ ದಾನವನು ವಾಯುವೇಗದಿಂದ ಬಂದು ವಿನಾಯಕನ ಗಂಡಸ್ಥಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಸೊಂಡಿಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಗದೆಯಿಂದ ವೇಗವಾಗಿ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿದನು. ಗಣಪತಿಯ ಸಹ ಸೈನಿಕರೂ ಕೂಡ ಮುಗ್ಗರಿಸಿದರು. ಈ ರೀತಿ ಗಣಾಧಿಪರೆಲ್ಲರೂ ವಿಮುಖರಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸುರೇಂದ್ರನೆಂಬ ಮಹಾದಾನವನು ಯುದ್ಧರಂಗಕ್ಕಿಳಿದನು. ವೇಗದಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವ ಆ ದಾನವನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹೇಶ್ವರನು ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಶೈಲಾದಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಶಂಕರನಿಂದ ಆಜ್ಞಪ್ತನಾದ ಶೈಲಾದ್ರಿಯು ಚಕ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ಬಲಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯಲು ಬಲಿಯು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಹಾಗೆ ಮೂರ್ಛೆಹೋಗಿ ಬಿದ್ದ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಕುಜಂಭನು ಮುಸಲಾಯುಧವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ಕೋಪಾವೇಶದಿಂದ ನಂದಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಆದರೆ ನಂದಿಯು ಅವನ ಆಯುಧದಿಂದಲೇ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಕುಜಂಭನು ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದನು. ಅಲ್ಲದೇ ಇನ್ನುಳಿದ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರನ್ನು ನಂದಿಯು ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಘಾಸಿಗೊಳಿಸಿದನು. ನಂದಿಯ ಪೀಡೆಗೆ ಒಳಗಾದ ದಾನವರೆಲ್ಲರೂ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಶರಣಾಗತರಾದರು. ನಂದಿಯ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಾಶಾಯುಧವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ಮಿಂಚಿನ ವೇಗದಿಂದ ಹೊರಟನು.

ಬಂದಕೂಡಲೇ ಪಾಶಾಯುಧವನ್ನು ನಂದಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಆದರೆ ನಂದಿಯು ತನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಅದನ್ನು ವಿಭಿನ್ನಗೊಳಿಸಿದನು. ಆಗ ನಿರಾಯುಧನಾದ ದಾನವನು ದೃಢವಾದ ಮುಷ್ಟಿಬಂಧದಿಂದ ಗಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ವಜ್ರಧಾರಿಯಾದ ನಂದಿಯು ದುರ್ಯೋಧನನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ತಾಲಫಲದಂತೆ ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿದ ದುರ್ಯೋಧನನ ತಂದೆಯಾದ ಹಸ್ತಿಯು ನಂದಿ ಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಬಂದನು. ಬಂದ ಆ ಹಸ್ತಿಯು ಭಯಂಕರವಾದ ಬಾಣಗಳ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಮೇಘಗಳು ವೃಷ್ಟಿಗೈಯುವಂತೆ ನಂದಿಯನ್ನೂ ಅವನ ಜೊತೆಗಾರನನ್ನೂ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟನು. ಗಣಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸಿಂಹದಿಂದ ಚೆದುರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಚಿಗರೆಗಳಂತೆ ಓಡಿಹೋದರು.

ಓಡುತ್ತಿರುವ ಗಣವನ್ನು ನೋಡಿ ಷಣ್ಮುಖನು ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಶತ್ರುಗುಂಪಿನ ಎದುರು ಬಂದು ಅವರ ಹೃದಯವನ್ನೇ ಭೇದಿಸಿದನು. ಈಗ ಹಸ್ತಿಯು ಹತನಾಗಿ ಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದನು. ಹೀಗೆ ಭಗ್ನರಾಗುತ್ತಿರುವ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಗಣಾಧಿಪರೆಲ್ಲರೂ ದಾನವರ ಮೇಲೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ಪ್ರಹರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಈಗ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಪರಾಜಿತರಾಗಿ ಓಡತೊಡಗಿದರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾಂತಸ್ವರನೆಂಬ ದಾನವನು ಗದಾಧಾರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಗಣಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಬರುತ್ತಿರಲಾಗಿ ನಂದಿಷೇಣನೆಂಬವನು ಪಟ್ಟಿಶಾಯುಧವನ್ನು ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯಲು ವಿಕೃತಸ್ವರದಿಂದ ಅರಚುತ್ತ ಆತನು ಬಿದ್ದನು. ಅವನು ಹತನಾದ ನಂತರ ತುರಂಗಧ್ವಜನೆಂಬ ದಾನವನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಾಶಾಯುಧ ವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಂದಿಷೇಣನ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದನು ಹಾಗೂ ಆತನನ್ನು ಆಯುಧದೊಡನೆ ಬಂಧಿಸಿದನು.

ಬಂಧಿತನಾದ ನಂದಿಷೇಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಷಣ್ಮುಖನು ಅತೀವ ಕೋಪಗೊಂಡು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಯುದ್ದರಂಗಕ್ಕಿಳಿದನು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಅಯಃಶಿರಾ ಎಂಬ ದಾನವನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಾಶಾಯುಧವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಷಣ್ಮುಖನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಪಾಶದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದನು. ಷಣ್ಮುಖನ ಈ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಗಣಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಶಾಖ, ನೈಗಮೇಯ ಎಂಬವರು ದಾನವನನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಹೊರಟರು. ಇವರಿಂದ ಆಕ್ರಾಂತನಾದ ಅಯಃಶಿರನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವನು ಮತ್ತೆ ಏಳಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗೋ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾರಾಗಿ ಬಂದ ಅಯಃಶಿರನು ಶಂಬರನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಇತ್ತ ಶಂಕರ ಪುತ್ರನಾದ ಶಾಖ, ನೈಗಮೇಯ ಎಂಬವರು ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧದಿಂದ ಪಾಶವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಶಂಬರನೂ ಈಗ ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತ ದಣಿವಾಗಿ ಓಡಿಹೋದನು. ಆಗ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯು ದಾನವನ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಶಪಡಿಸಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದನು. ಇದರಿಂದ ಹೆದರಿದ ದಾನವ ಸೈನ್ಯವು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತವಾಯಿತು.

ವಾಮನ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಅಂಧಕನ ಯುದ್ಧ ಎಂಬ ೬೮ನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು

—○—

ಮೋಸದ ವೇಷ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬೯

೩. **ತತಃ ಕುಜಂಭೇ ಚ ಯಮಾಲಯಂ ಗತೇ**
ಹತೇ ಚ ಸೈನ್ಯೇ ಪ್ರಮಥೈರ್ಮಹಾರಥಃ ॥
ತ್ರಸ್ತೋಽಧಕೋಽಭ್ಯೇತ್ಯ ಗುರುಂ ಚ ಶುಕ್ರಂ
ಇದಂ ವಚಃ ಸಾನುನಯಸ್ತದಾಬ್ರವೀತ್ ॥

ಪುಲಸ್ತ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ - ಕುಜಂಭನು ತನ್ನ ಸೈನಿಕರೊಡನೆ ನಾಶ ಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ಮಹಾರಥಿಕನಾದ ಅಂಧಕನು ಭಯಪಟ್ಟು, ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು - ''ಪೂಜ್ಯರೇ, ನಿಮ್ಮ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ನಾವು ದೇವ, ಗಂಧರ್ವ, ಕಿನ್ನರನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಅನಾಥೆಯಾದ ಯುವತಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಅವಿತು ಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯವನ್ನು ನಾವು ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ. ಕುಜಂಭನಂಥ ಬಲಶಾಲಿಯೂ ಸಹ ಪ್ರಮಥರಿಂದ ನಾಶ ಹೊಂದಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ಇತರರಿಗೆ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಗೂಢವಾದ ಉಪಾಯವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿ ನಮಗಾಗಿ ನೀವು ಹೇಳಬೇಕು.''

ಅಂಧಕನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಇವರ ಗುರುವಾದ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯನು ಸಂಜೀವಿನಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಆ ವಿದ್ಯೆಯು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗುವಂತೆ ಅದನ್ನು ಯಥಾವಿಧವಾಗಿ ಆವರ್ತಿಸತೊಡಗಿದನು. ಹೀಗೆ ಪವಿತ್ರವಾದ ಆ ಸಂಜೀವಿನೀ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ದಾನವರಾಜನಾದ ಅಂಧಕನಿಗೆ ಕೊಡ ಬಯಸಿದನು. ಆ ವಿದ್ಯೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಮಥರಿಂದ ಹತನಾದ ದೈತ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠರೆಲ್ಲರು ಮತ್ತೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ನಂದಿಯು ಶಂಕರನನ್ನು ಕುರಿತು ''ಪ್ರಭುವೇ ನಾವು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ನಾಶಗೊಳಿಸಿದ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಭಾರ್ಗವನು ತನ್ನ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಬದುಕಿಸಿರು ವನು. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ವಿಫಲವಾಯಿತು.'' ಹೀಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಲು ಶಂಕರನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದನು -

''ಎಲೈ ನಂದಿಯೇ, ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ನನ್ನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಯೋಗಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಬಂಧಿಸುತ್ತೇನೆ.'' ರುದ್ರನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ನಂದಿಯು ಶುಕ್ರನನ್ನು ಹಿಡಿದುತಂದನು. ಆಗ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಭಯಂಕರನೆಂಬ ಅಸುರನು ಸಿಂಹದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪಶುವು ನೋಡುವಂತೆ ನಂದಿಯನ್ನು ತಡೆದನು. ನಂದಿಯು ವಜ್ರಸದೃಶವಾದ ತನ್ನ ಚಕ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರಹರಿಸಲು ಅವನು ಪ್ರಜ್ಞೆತಪ್ಪಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಅನಂತರ ಕುಜಂಭ, ಜಂಭ, ಬಲ, ವೃತ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸರು ನಂದಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಬಂದುನಿಂತರು. ಈ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ದಾನವರಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ನಂದಿಯನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಮೊದಲಾದ ಇಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ನೋಡಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು, ''ಶಂಕರನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಇದು ನಿಮಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಮಯ. ಕೂಡಲೇ ನೀವು ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿರಿ.''

ಆಗ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಿಂದಿಳಿದು ಶಿವಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಈಗ ಪ್ರಮಥ ಗಣಗಳ ಸೈನ್ಯ, ದೇವ ಸೈನ್ಯ ಎರಡೂ ಕೂಡಿ ಮಹಾಸಮುದ್ರದಂತಾಯಿತು. ಸೈನ್ಯದ್ವಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷಣೆ ನಡೆಯಿತು. ಕೋಲಾಹಲ ಉಂಟಾಯಿತು. ಸಮಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ನಂದಿಯು ಸಿಂಹವು ಕಾಡುಮೃಗವನ್ನಾಕ್ರಮಿಸುವಂತೆ ಭಾರ್ಗವನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಿಸಹೋದನು. ಶುಕ್ರನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಂದಿಯು ಹರನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಬಂದಿರುವ ಶುಕ್ರನನ್ನು ತತ್‌ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಶಂಕರನು ನುಂಗಿಬಿಟ್ಟನು. ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ದಾನವರೆಲ್ಲ ಚಕಿತರಾದರು. ಶಂಕರನ ಜಠರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಶುಕ್ರನು ಅವನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ''ಸಕಲ ಗುಣಶಾಲಿಯಾದ ಜಗದುತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣೀಭೂತವಾದ ಎಲೈ ತ್ರಿಲೋಚನನೇ, ನಿನಗೆ ಅನಂತ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ನೀನು ಪರಮ ಪುರುಷನು.'' ಈ ರೀತಿ ಶುಕ್ರನ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದಲೇ ಹರನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಕೂಡಲೇ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯನು ''ಪೂಜ್ಯನೇ, ನಿನ್ನ ಜಠರದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕು'' ಎಂದು ವರವನ್ನು ಬೇಡಿದನು.

ಆಗ ಹರನು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ''ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನೇ, ನೀನು ಹೊರಗೆ ಬಾ'' ಎಂದನು. ಆದರೆ ಭಾರ್ಗವನು ಆ ಈಶ್ವರನ ಉದರದಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿದನು. ಭೂಮಿ, ಸಮುದ್ರ ಪಾತಾಳ ಎಲ್ಲವೂ ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡಿತು. ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರು, ಏಕಾದಶ ರುದ್ರರೂ, ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳೂ, ಯಕ್ಷಗಂಧರ್ವರೂ, ಎಲ್ಲರೂ ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರರಾದರು. ಅಲ್ಲದೇ ಅನೇಕ ಅಚಲವಾದ ವಸ್ತುಗಳೂ, ಚಲವಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಎಲ್ಲವೂ ಶಂಕರನ ಉದರದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದವು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿ ಶುಕ್ರನು ಆಯಾಸದಿಂದ ಬಳಲಿದನು. ಆಗ ಭಾರ್ಗವನು ಮಹಾದೇವನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಶರಣು ಹೋದನು ಹಾಗೂ ಸ್ತೋತ್ರಗೈದನು. ''ಎಲೈ ಜಗದ್ರೂಪಿಯೇ, ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನಾದ ಮಹಾದೇವನೇ, ಸರ್ಪಭೂಷಣನೇ, ನಾನು ನಿನಗೆ ಶರಣಾಗತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈ ನಿನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನೋಡಿ ಭ್ರಾಂತನಾಗಿರುವೆನು.'' ಈ ರೀತಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದ ನಂತರ ಶಂಕರನು ನಗುತ್ತ ಹೇಳಿದನು, ''ಎಲೈ, ಭಾರ್ಗವನೇ, ನೀನು ನನಗೆ ಈಗ ಪುತ್ರನಾಗಿರುವಿ. ನನ್ನ ಶಿಶ್ನದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಾ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಶುಕ್ರನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆ.'' ಶುಕ್ರನು ಹಾಗೇ ಹೊರಗೆ ಬಂದನು. ಅನಂತರ ಭಾರ್ಗವ ವಂಶಕ್ಕೆ ಶುಕ್ರನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಭೂಷಣನಾದನು. ಭಾರ್ಗವನು ಪುನಃ ಹೊರಗೆ ಬಂದುದನ್ನು ತಿಳಿದು ದಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಸಂತುಷ್ಟರಾದರು. ಪುನಃ ಗಣಾಧಿಪತಿಗಳೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಸನ್ನದ್ಧರಾದರು. ಅಸುರರಿಗೂ ಗಣಗಳಿಗೂ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಅಂಧಕನು ನಂದಿಯೊಡನೆ ಅಯಃಶಿರನು ಶಂಕುಕರ್ಣನೊಡನೆ ಬಲಿಯು ಕುಂಭಧ್ವಜನೊಡನೆ ವಿರೋಚನನು ನಂದಿಷೇಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಎರಡೂ ಬಣದ ಸೈನಿಕರು ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಾದಿದರು. ಹೀಗೆ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವು ದಾನವ ಹಾಗೂ ಗಣಗಳಲ್ಲಿ ದೇವದಾನವ ರೀತಿಯಿಂದ ಆರುನೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ನಡೆಯಿತು.

ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಬಹಳವಾಗಿ ಬಳಲಿದರು. ಆಗ ದಾನವರು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನುಂಗಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಮಥರೂ, ದೇವತೆಗಳೂ ಮಾಯವಾಗಹತ್ತಿದರು. ರಣರಂಗದ ಒಂದು ಭಾಗವು ಶೂನ್ಯವಾಗುತ್ತ ನಡೆಯಿತು. ಆಗ ರುದ್ರನು ಕೋಪಗೊಂಡು ಜೃಂಭಿಕಾ ಎಂಬ ಅಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಯೋಗಶಕ್ತಿ ಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಆ ಜೃಂಭಾಂಬಿಕೆಯು ದಾವನರನ್ನೆಲ್ಲ ಆಕ್ರಮಿಸಿದಾಗ ದಾನವ ರೆಲ್ಲರೂ ಆಲಸ್ಯದಿಂದ ತೂಕಡಿಸಹತ್ತಿದರು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದ ಶಸ್ತ್ರಗಳು ಕಳಚಹತ್ತಿದವು.

ಜೋರಾಗಿ ಆಕಳಿಸಿದಾಗ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ ಗಣಾಧಿಪರೂ ಹಾಗೂ ದೇವತೆಗಳೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬರತೊಡಗಿದರು. ಹೊರಬಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕೋಪದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಸನ್ನದ್ಧರಾದರು. ಯುದ್ಧಕಾರ್ಯವು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಸಲದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನ ದಾನವರು ಪರಾಜಿತರಾದರು. ಆಗ ಹದಿನೈದುನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದವು. ಅನಂತರ ಶಂಕರನು ಹದಿನೆಂಟು ಭುಜಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸರಸ್ವತೀ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ತನ್ನ ಇಷ್ಟದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥನಾದನು. ಅನಂತರ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ''ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ'' ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಸೂರ್ಯೋಪಸ್ಥಾನ ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರ ಶಂಕರನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಶೂಲವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಗಂಭೀರಭಾವದಿಂದ ನರ್ತನ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿದರು. ಇಷ್ಟಾದ ಮೇಲೆ ಶಂಕರನು ಪುನಃ ದಾನವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದನು ಅವನೊಡನಿರುವ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರು.

ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಿ ಅಂಧಕನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಶಂಕರನನ್ನು ಜಯಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಸುಂದನನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕರೆದನು. ''ಎಲೋ ವೀರನಾದ ಸುಂದನೇ, ನೀನು ತಮ್ಮನಾಗಿದ್ದೀ. ಆದುದರಿಂದ ವಿಶ್ವಾಸ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದ ಶಂಕರನನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪದ್ಮಾಕ್ಷಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲೇ ನೆಲೆಸಿರುವಳು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅವಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಪಾರ್ವತಿ ಇರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಶಂಭುವಿನ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸೋಣ. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಸಹಾಯಕನಾಗು. ನೀನು ಶಂಕರನ ಭೃತ್ಯನಾದ ನಂದಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸು. ಹೀಗೆ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಕೈವಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮಥರನ್ನು, ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವುದು ಸುಲಭವಾಗುವುದು.'' ಈ ಮಾತಿಗೆ ಸುಂದನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಸುಂದನು ಕೂಡಲೇ ನಂದಿಯಾದನು. ಅಂಧಕನು ಶಂಕರನಾದನು. ಈ ರೀತಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಂದಿ ರುದ್ರರಾಗಿ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ಘಾಯದ ಚಿನ್ಹಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಹರನಗೃಹಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರು. ಬರುತ್ತಿರುವ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾರ್ವತಿಯು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಠಕ್ಕರೆಂದು ತರ್ಕಿಸಿದಳು. ಕೂಡಲೇ ಧೈರ್ಯದಾಳಿ ತನ್ನ ಸಖಿಯರಾದ ಮಾಲಿನಿ ವಿಜಯಾ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದಳು, ''ಈ ವಂಚಕ ಶತ್ರುಗಳು ಹೇಗೆ ವೇಷ ಹಾಕಿ

ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ನೋಡಿರಿ. ಈಗ ನಾವೊಂದು ಉಪಾಯ ಮಾಡೋಣ. ಚಿಂದಿ ಬಟ್ಟೆ, ಉಪ್ಪು, ಮೊಸರು ಇವುಗಳನ್ನು ಬೇಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿರಿ. ಶಿವನಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಇವನ ಗಾಯಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಮದ್ದು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.''

ಹೀಗೆ ಸಖಿಗಳಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಬಂದಿರುವವನನ್ನು ಶಂಕರನೆಂದೇ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ನಟಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭದ್ರಾಸನದಿಂದೆದ್ದು ಆತನನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡಳು. ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಾಣದ ಅಗ್ರಭಾಗದಿಂದ ಗಾಯವನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತ ದಾನವರೀರ್ವರನ್ನೂ ನೋಡತೊಡಗಿದಳು. ಮಾಯೆಯಿಂದ ಬಂದ ಆ ದಾನವರನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾರ್ವತಿಯು ಹೆದರಿ ಭಯ ದಿಂದ ಓಡಿದಳು. ದೇವಿಗೆ ವಿಷಯವು ತಿಳಿದಿದೆಯೆಂದು ಅಂಧಕನು ಸುಂದನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಪಾರ್ವತಿಯ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ತಾನೂ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನು.

ಹಾಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಆ ದುಷ್ಟನನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾರ್ವತಿಯು ಭಯದಿಂದ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗೆಳತಿಯರೊಡನೆ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಓಡಿದಳು. ಆ ಮದಾಂಧನಾದ ಅಂಧಕನು ಅಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದನು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಪಾರ್ವತಿಯು ಅವನನ್ನು ಶಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಎಕ್ಕೆ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಂಡಳು. ಸಖಿಯರೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿದರು. ಆಗ ಅಂಧಕನು ಪಾರ್ವತಿಯು ಅದೃಶ್ಯಳಾದುದನ್ನು ತಿಳಿದು ನಿರಾಶನಾಗಿ ಸುಂದನೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಹಾದಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದನು. ಮತ್ತೆ ಪ್ರಮಥರೊಡನೆ ಘೋರವಾದ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಈಗ ಸುರಾಗ್ರಣ್ಯನಾದ ಚಕ್ರಧಾರಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದನು. ಶಾರ್ಙ್ಗವೆಂಬ ತನ್ನ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ ಆರೇಳು ಜನ ದಾನವರನ್ನು ಒಂದೇ ಏಟಿಗೆ ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ದಾನವರನ್ನು ಗದೆಯಿಂದ ಸೆದೆ ಬಡಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಚಕ್ರಾಯುಧದ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ದಾನವರು ತುತ್ತಾದರು. ಹಲಾಯುಧದಿಂದಲೂ, ಮುಸಲಾಯುಧದಿಂದಲೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನರನ್ನು ಯಮಸದನಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದನು.

ಗರುಡನೂ ಸಹ ತನ್ನ ಎರಡು ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿ ದಾನವರನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಲು ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದನು. ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ತನ್ನ ಹಸ್ತಕಮಲಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತ ಅದರ ತೀರ್ಥದಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಿಂಪಡಿಸಿದನು. ಈ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಪ್ರಮಥರೂ ಹಾಗೂ ಅಮರರೂ ಮತ್ತಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹಿತರಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದರು. ಆದರೆ ಪಾಪಿಗಳಾದ ದಾನವರು ತೀರ್ಥದ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಪರ್ವತಗಳು ನಾಶಹೊಂದುವಂತೆ ನಾಶಹೊಂದಿದರು. ಇತ್ತ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ದಾನವರನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು. ಇಂದ್ರನೂ ಆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು. ಹೀಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಇಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ ಬಲನೆಂಬ ಮಹಾದಾನವನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಎದುರು ಬಂದನು. ಆ ಅಜೇಯನಾದ ದಾನವನನ್ನು ಇಂದ್ರನು ತನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಎದುರಿಸಿ ದನು. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಜ್ರವೂ ಕೂಡ ಶತ್ರುವಿನ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಹೋಳು ಹೋಳಾಯಿತು. ಬಲನು ಇಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಬಂದನು. ಇಂದ್ರನು ಪರಾಙ್ಮುಖನಾದನು. ಜಂಭನು ಅವನ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದನು.

''ನೀನು ದೇವತೆಗಳ ರಾಜನಾಗಿಯೂ ಈ ರೀತಿ ಪಲಾಯನ ಮಾಡುವದು ಒಳಿತಲ್ಲ'' ಎಂದನು. ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಭಯಪಟ್ಟು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಶರಣಾಗತನಾದನು. ''ಎಲೈ, ಪ್ರಭುವೇ, ನೀನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಾಥನಾಗಿರುವಿ. ನಾನೀಗ ನಿರಾಯುಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ರಕ್ಷಿಸು.''

ಹೀಗೆ ಅಂದಾಗ ಹರಿಯು ನುಡಿದನು ''ಎಲೈ ಇಂದ್ರನೇ, ಈಗ ನೀನು ವಜ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಆಯುಧವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೋ.'' ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಾತಿನಂತೆ ಇಂದ್ರನು ''ನನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧವು ಹೋದುದರಿಂದ ಜಂಭನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಬೇರೆ ಆಯುಧವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು'' ಎಂದು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಈತನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಅಗ್ನಿಯು ಸ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಿ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಆ ಭಯಂಕರವಾದ ಆಯುಧವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಇಂದ್ರನು ಜಂಭನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಅಭಿಮುಖನಾದನು.

ಎದುರಾದಾಗ ಜಂಭನು ಬಹಳ ಕೋಪಗೊಂಡು ಮೊದಲು ಇಂದ್ರನ ಐರಾವತವನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದನು. ಜಂಭನ ಮುಷ್ಟಿ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಬೃಹದಾಕಾರದ ಆ ಗಜವು ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿತು. ಆನೆಯು ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಇಂದ್ರನು ವೇಗದಿಂದ ಜಿಗಿದು ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಇಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಿದ್ಧ ಚಾರಣರು ''ಇಂದ್ರನೇ ಭೂಮಿಗೆ ಬೀಳಬೇಡ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಡೆದರು. ''ವಾಹನವಿಲ್ಲದೇ ನಾನು ಶತ್ರುವಿನೊಡನೆ ಹೇಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲಿ?'' ಎಂದು ಇಂದ್ರನು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಗಂಧರ್ವರು ''ಪ್ರಭುವೇ ನೀನು ವಿಷಾದಿಸಬೇಡ. ನಿನಗಾಗಿ ರಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಕೊಡುವೆವು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸ್ವಸ್ತಿಕ ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳ ಸುವರ್ಣಮಯವಾದ ಗಂಟೆಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ರಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಸಾರಥಿ ಲಭಿಸದೇ ಇರುವದರಿಂದ ಸ್ವತಃ ತಾನೇ ರಥಸಂಚಾಲನ ಮಾಡಿ ಇಂದ್ರನು ರಥದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಅನಂತರ ಯುದ್ಧದ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು.

ಆಗ ಭೂಮಿಯು ನಡುಗಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಶಮೀಕನೆಂಬ ಋಷಿಯ ಪತ್ನಿಯಾದ ತಪಸ್ವಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. ''ಪ್ರಭುವೇ, ಬಾಲನನ್ನು ಸುಖದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸು.'' ಋಷಿಯು ಏತಕ್ಕೆಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ ''ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕನು ಒಬ್ಬನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಭೂಮಿಯು ನಡುಗಿದೊಡನೆ ಇವನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇವನು ಎರಡರಷ್ಟು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾನೆ'' ಎಂದು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದನು. ಹಾಗೆ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ ಹುಡುಗನನ್ನು ನೋಡಲು ಅಲ್ಲಿ ಸಮರೂಪದ ಎರಡು ಬಾಲಕರಾಗಿದ್ದರು. ತಪಸ್ವಿಯು ಅವರನ್ನು ಕರೆದನು. ಆದರೆ ಅವನ ಪತ್ನಿಯು ಅವನನ್ನು ತಡೆದು ''ಇವರಿಂದ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ'' ಎಂದಳು. ತಪಸ್ವಿಯು ಬಾಲಕನನ್ನೂ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ''ಇದರ ವಿಚಾರವೇನು? ನನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ನೀನಾದರೂ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸು'' ಎಂದನು. ಆಗ ಭಾರ್ಯೆಯು ಅಂದಳು ''ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.''

''ನೀನುಹೇಳದಿದ್ದರೆನಾನುಭೋಜನಮಾಡುವದಿಲ್ಲ'' ಎಂದುಬ್ರಾಹ್ಮಣನುಹಟ ಹಿಡಿದನು. ''ಎಲೈಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನೇ, ನಿನಗೆಹಿತವನ್ನೇನಾನುಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಭಯಪಟ್ಟು ಕೇಳಿದುದೇ ಮುಂದಿನ ದುಃಖಾನುಭವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.'' ಹೀಗೆ ಅನ್ನುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇನಿಶ್ಚೇತನನಾದಆಬಾಲಕನುಇಂದ್ರನಿಗೆಸಹಾಯಮಾಡಲುರಥ ವಿಶಾರದನಾಗಿನಡೆದನು. ಅವನಿಗೆವಿಶ್ವಾವಸುವೇಮೊದಲಾದಗಂಧರ್ವರುತಮ್ಮ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದಹೆಚ್ಚುಶಕ್ತಿಯನ್ನುಕೊಟ್ಟರುಆಬಾಲಕನುಇಂದ್ರನಹತ್ತಿರಕ್ಕೆಬಂದುಅವನ ಸಾರಥಿಯಾದನು. ''ನೀನುಯಾರಮಗು'' ಎಂದುಕೇಳಿದನುಇಂದ್ರ. ''ನಾನುಶಮೀಕನ ಮಗನುಹಾಗೂಗಂಧರ್ವರಿಂದತೇಜಸ್ಸನ್ನುಪಡೆದುಕೊಂಡುಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವವಿಷಯದಲ್ಲಿನನಗೆಮಹಾಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ'' ಎಂದನು. ಈಮಾತನ್ನುಕೇಳಿ ಇಂದ್ರನುಯೋಗಮಹಿಮೆಯಿಂದಆಕಾಶಕ್ಕೆಹಾರಿದನು. ಆಗಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುತ್ರನಾದ ಮಾತಲಿಯೂಅವನನ್ನುಅನುಸರಿಸಿದನು. ಮಾತಲಿಯುವೇಗವಾಗಿರಥವನ್ನುನಡೆಯಿಸ ಹತ್ತಿದನು. ಇಂದ್ರನುಈಗಮಂದರಪರ್ವತಕ್ಕೆಬಂದುಶತ್ರುಸೈನ್ಯವನ್ನುಪ್ರವೇಶಿಸಿಅಗ್ನಿಯು ಹೇಳಿದಧನುಸ್ಸನ್ನುನೋಡಿದನು.

ಅನಂತರಅನೇಕವರ್ಣರಂಜಿತವಾದಧನುಸ್ಸನ್ನುಬಾಣಗಳೊಡನೆಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುವಿಷ್ಣು, ಬ್ರಹ್ಮ, ರುದ್ರರಿಗೆನಮಸ್ಕರಿಸಿಧನುಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಬಾಣವನ್ನೇರಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಬಲನಾದ ಇಂದ್ರನು ಅಸುರನನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸತೊಡಗಿದನು. ಈಗಇಂದ್ರನುತನ್ನಬಾಣಪರಂಪರೆಯಿಂದಶತ್ರುಸೈನ್ಯವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟನು. ಇಂದ್ರನಬಾಣಪ್ರಯೋಗದಿಂದಜಂಭನಆನೆಯುಭಗ್ನವಾಯಿತು. ರಥದ ಕುದುರೆಗಳುನಾಶವಾದುವು. ಅಮಾತ್ಯನುಭೂಮಿಗೆಬಿದ್ದನು. ಜಂಭನೂಸಹಕುಸಿದನು. ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನುನೋಡಿಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲವುದುರ್ಬಲವಾಗಿನಿಂತಿತು. ಸೈನಿಕರದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನುಕಂಡ ಕುಜಂಭನುಭಯಂಕರವಾದಆಯುಧವನ್ನುಕೈಯಲ್ಲಿತೆಗೆದುಕೊಂಡುಇಂದ್ರನಎದುರಿಗೆ ಬಂದನು. ಹಾಗೆವೇಗದಿಂದಬರುತ್ತಿರುವದಾನವನನ್ನುನೋಡಿವಿಷ್ಣುವುತನ್ನಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನುಅವನಮೇಲೆಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಕುಜಂಭನುಮೃತನಾಗಿನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದನು. ಅಣ್ಣನಾದಕುಜಂಭನುವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದನ್ನುನೋಡಿಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾದ ಜಂಭನುಬುದ್ಧಿಕಳೆದುಕೊಂಡಜಿಂಕೆಯುಸಿಂಹವನ್ನೆದುರಿಸುವಂತೆಇಂದ್ರನನ್ನು ಎದುರಿಸಲುಹೊರಟನು. ಹಾಗೆಬರುತ್ತಿರುವಜಂಭನನ್ನುನೋಡಿಇಂದ್ರನುಕೈಯಲ್ಲಿ ಯಮದಂಡದಂತಿರುವಶಕ್ತಿಯನ್ನುತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೊರಟನು. ಜಂಭನೂಕೂಡ ಗದೆಯಿಂದಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನುಪ್ರಹರಿಸಿದನು. ಆದರೆಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವುಗದೆಯನ್ನುಭಸ್ಮ ಮಾಡಿಜಂಭನನ್ನುಭೇದಿಸಿತು. ಜಂಭನುಮೃತನಾಗಿನೆಲಕ್ಕೆಬಿದ್ದನು. ಇದನ್ನುಕಂಡ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂಭಯದಿಂದವಿಮುಖರಾಗಿಓಡತೊಡಗಿದರು. ಅನಂತರಗಣಗಳೆಲ್ಲ ವಿಷ್ಣುವನ್ನುಪೂಜಿಸುತ್ತಇಂದ್ರನಪರಾಕ್ರಮವನ್ನುಪ್ರಶಂಸಿಸತೊಡಗಿದರು. ಇಂದ್ರನು ದೈತ್ಯನಿಗ್ರಹಮಾಡಿದನಂತರಶಿವನಸಮೀಪಕ್ಕೆಬಂದುನಿಂತನು.

ವಾಮನ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಮೋಸದ ವೇಷ ಎಂಬ ೬೯ನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು

—o—